

GLASILO

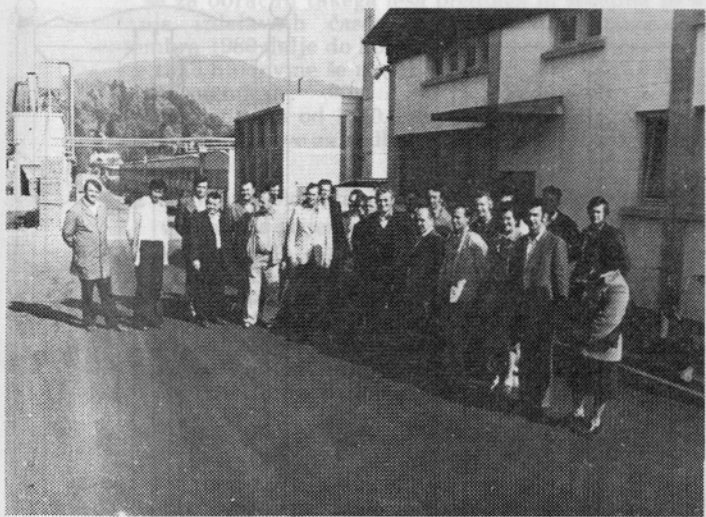
DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLEDA

LETO X

SREDA, 15. OKTOBER 1980

ŠT. 10

30 let samoupravljanja v naši DO

Člani DS DO na ogledu proizvodnje tozdov (leta 1978)

28. oktobra letos praznujemo v naši delovni organizaciji pomembno obletnico — 30 let samoupravljanja. V vsa ta leta so vloženi napor vseh delavcev za boljšo rast in dvig podjetja, ki se je ustanovilo iz majhnih žag in žagalnic in preraslo v današnjo lesno industrijo.

Ko govorimo o samoupravljanju, moramo poseči v 19. stoletje, v obdobje Pariške komune. Takrat so se že kazale prve oblike, ko so se delavci odločali za stavke in štrajke po podjetjih. Vzporedno z delavskim gibanjem doma in po svetu pa je rasla potreba, da delavci prevzamejo tovarne v svoje roke. Veliki teoretik delavskega gibanja Marx je v letu 1859 dejal v knjigi H kritiki politične ekonomije: »Ne določa zavest ljudi njihove biti, temveč obratno, njihova družbena bit določa njihovo zavest.« V Manifestu komunistične partije pa pravi: »Proletariat se v borbi proti buržoaziji nujno združuje v razred. Z revolucijo se spreminja vladajoči razred in kot vladajoči razred odstranjuje s silo stare odnose.« Moč delavskega razreda je v postopni povezavi s širšimi ljudskimi množicami rasla, prav tako pa se je večala stopnja razvitosti delavskega gibanja.

V naši ožji domovini zasledimo prve začetke samoupravnega odločanja po podjetjih v letu 1950. 27. junija 1950 je bil izdan Temeljni zakon o gospodarjenju v delovnih kolektivih. V tistem času so ustanavljali delavci prve delavske svete — to so bili prvi začetki na poti demokratizacije.

V našem lesno-industrijskem podjetju je bil 28. ok-

tobra 1950 ustanovljen prvi delavski svet, sestavljalo ga je 43 članov. Prvi predsednik je postal tov. Matija Pfeifer. Na tem zasedanju so tudi izvolili 11-članski upravni odbor, kateri je imel 11 namestnikov. Odbor je prevzel razne zadolžitve. V osnovnem pregledu lesno industrijskega podjetja Bled — v prvem zapisniku je razvidno, da se je s 1. januarjem 1950 razdelilo Gozdno gospodarstvo na dvoje podjetij, to je Gozdno gospodarstvo, katerega naloga je izključno nega in vzgoja gozdov. Naše lesno industrijsko podjetje pa ima naloge eksploatacije ter žagarske proizvodnje. Z odločbo — 11. 3. 1950 je registrirano naše podjetje s sedežem na Bledu. Razdelitev je navedena po gozdnih manipulacijah. Dela so razdeljena v gozdno in žagarsko proizvodnjo, v lesno industrijske in pomožne obrate. Podjetju primanjkuje delovne sile, kar je razvidno iz priloženih tabel. V tem zapisniku je podan plan proizvodnje. Najvažnejši plan končne faze izdelave je plan proizvodnje žaganega lesa za izvoz. Proizvodnja zabojev se je vršila v prvih mesecih v tem letu. Posebno pozornost je potrebno posvetiti odvajanju hlodovine za izvoz.

Dalje je priložena analiza računovodstva, investicije, delo ekonomije, analiza komercialnega sektorja in pregled o stanju kapitalne izgradnje.

V glavnih sklepih so zapisane naslednje ključne ugotovitve:

1. Plan gozdne proizvodnje je izvršen v zadovoljivi višini v fazi poseka.

2. Posebno pozornost je še v nadalje dati spravi in izvozu gozdnih sortimentov iz gozdov za posebno hlodovino, da ne bi prišlo do zastoja žagarskih obratov ter jamskemu in celulozemu lesu, ki sta namenjena za izvoz.

3. Na žagarskih obratih polagati pažnjo na odvajanje blaga za izvoz ter odgovarjajočo kvaliteto izdelave.

4. Izkoriščanje prevoznih sredstev žičnic in konjske vprege spraviti in obdržati na višini zmogljivosti. Zmanjšati na minimum zastoje in izpade pri spravi in prevozih z režijskimi konji. Polagati veliko pažnjo varčevanju s konjsko krmo in jo oskrbeti v potrebni višini, ker je sedanje stanje zelo kritično in smo takorekoč brez zaloga sena. Stalež režijskih konj z odprodajo in oddajo takoj skrčiti, in sicer pri onih konjih, ki iz kateregakoli vzroka niso sposobni za uporabo pri spravi in prevozih lesa.

5. Povečati delovno disciplino in zmanjšati število izostankov.

Danes, ko prehaja celotno podjetje v upravljanje po delovnih kolektivih, je to tudi garancija, da bo izvrševanje plana celotnega podjetja v bodoče potekalo v skladu s planskimi nalogami, da bodo uspehi pod novim upravnim vodstvom doseženi še v mnogo boljšem merilu.

Vse sile za petletko!

Prehrojena pot v takratni situaciji ni bila lahka. Za uresničitev zastavljenih nalog so delavci namenili vse svoje sile. Delavski svet je bil v začetku bolj posvetovalnega značaja, postopoma pa je prevzemal vedno več nalog samoupravnega odločanja.

Politika razvoja v smeri finalne predelave je še bolj zaživela, ker so bili položeni temelji delavskemu samoupravljanju.

V prvem desetletju je naše podjetje začelo s predelavo lesa v končne izdelke. Najprej se je proizvajalo stavbno pohištvo, lesna moka, medtem ko je bila lesna volna uvedena v proizvodnjo v letu 1950, zaboje pa smo proizvajali že ob ustanovitvi. Vzporedno z rastjo proizvodnje pa je rasla samoupravna zavest delavcev LIP.

10. 5. 1952 so bile volitve v oba odbora delavskega sveta. V letu 1954 smo ustanovili višje disciplinsko sodišče ter komisijo za odpis osnovnih sredstev, ki je bila podrejena delavskemu svetu.

Posebno važno je bilo leto 1963, ko je bila sprejeta nova ustava ter nov zakon o volitvah delavskih svetov. Delavski svet je imenoval 11 komisij za gospodarsko, finančno, kadrovsko in stanovanjsko področje. Ustanovili smo komisijo za oddih in rekreacijo.

V SR Sloveniji so delovne organizacije v kasnejših letih dobivale vedno večje samoupravljalske pravice, katere so bile usklajene s potrebami v gospodarstvu. Uveljavile so se tudi neposredne oblike samoupravljanja kot zbori delavcev, referendumi itd.

V vseh 30 letih so bili pri nas, v naši delovni organizaciji doseženi dobri rezultati, še posebej po sprejetju ustavnih amandmajev, ko so se ustanovile organizacije — temeljne organizacije združenega dela. Vloga delavskih svetov pa je postala še pomembnejša, ko je bil sprejet zakon o združenem delu. Samoupravljanje se je v resnici preneslo na neposrednega proizvajalca. Vloge delavskih svetov se od nekdanjih razlikujejo tudi v pravici odločanja o dohodku. V naših samoupravnih aktih smo bistveno razširili določila zakona o pravicah ter dolžnostih delavskih svetov za LIP Bled.

V tem letu šteje naš delavski svet 17 članov, ti opravljajo svoje delo ter

poslovanje v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi TO v DO LIP Bled. V DS temeljnih organizacij in ostalih samoupravnih organih v TO DSSS in DO je vključenih 218 članov, v zboru združenega dela ter samoupravnih interesnih skupnostih je 131 delegatov.

Na področju samoupravljanja smo v 30 letih uspešno delovali, zasluge pa gre do vsem, ki so kakorkoli s svojim vloženim delom pomagali pri izgradnji in razvoju naše delovne organizacije. Reševali so pomembne in odgovorne naloge. S svojimi pravnimi odločitvami, s pomočjo vseh delavcev v vseh obdobjih smo uspeli zgraditi našo lesno industrijo do takšne mere, da se predeluje celotna surovina v finalne izdelke.

Na svoje uspehe smo ponosni. Želimo, da bi tudi v prihodnje bilo v samoupravnem delu tako ali še bolj uspešno. Za skupne cilje se bomo trudili!

Predsedniki delavskega sveta LIP — BLED od leta 1950 dalje:

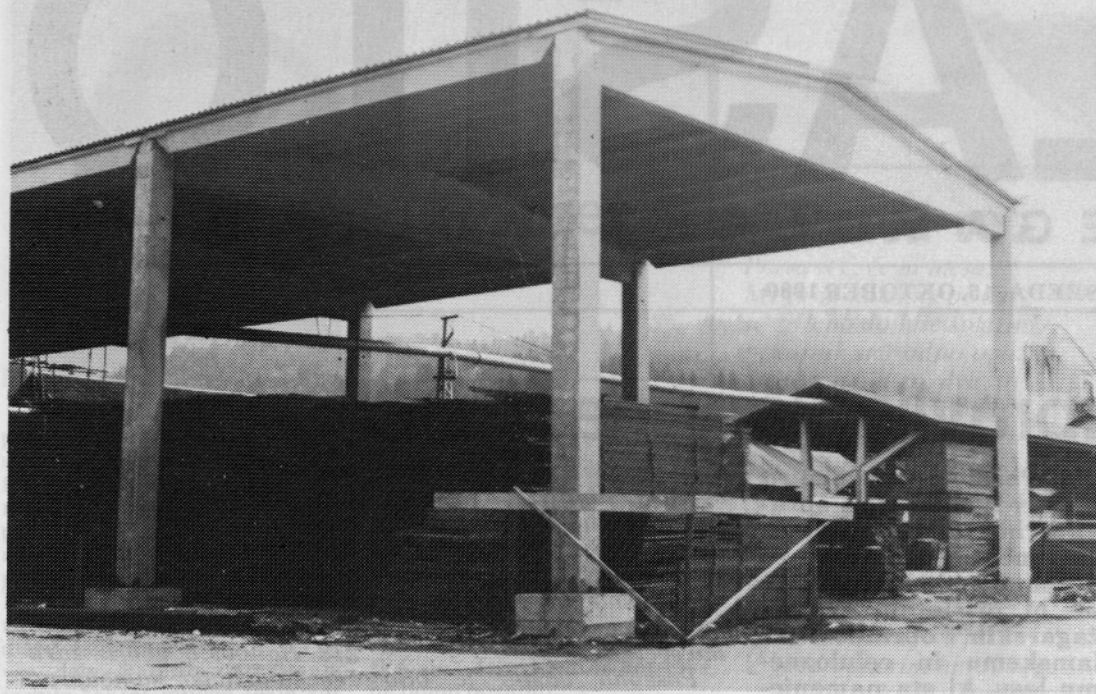
1950 — 1953	Matija Pfeifer
1953 — 1955	Ivan Robič
1955 — 1957	Franc Mencinger
1957 — 1959	Zdravko Cerkovnik
1959 — 1962	Niko Taler
1962 — 1965	Ciril Kocjančič
1965 — 1967	Vinko Čuden
1967 — 1968	Avugust Delavec
1968 — 1969	Zdravko Knaflič
1969 — 1970	Janez Žitnik
1970 — 1974	Franc Lap
1974 — 1978	Stanko Iskra
1978 — 1979	Jaka Repe
1979 — 1980	Janez Kovačič
1980 —	Janez Cundrič

Matija Pfeifer — prvi predsednik DS

Nove gradnje v TO Tomaž Godec

Ko se je lakirnica preselila v nove prostore, smo pričeli iskati dokumentacijo za spremembo namembnosti objekta stare lakirnice v skladišče lakov in lahkohlapljivih snovi. V januarju 1980 smo dobili vso potrebno dokumentacijo z gradbenim dovoljenjem in seveda takoj pričeli z adaptacijo. Obnovili smo notranjost objekta (omet, zamenjava oken in vrat, razsvetljava in strelovod ter ogrevanje in fasada). Okoli objekta pa bo zgrajena še varnostna ograja.

Objekt bo oddan v uporabo takoj, ko bo opravljen tehnični pregled, ki je predviden v mesecu oktobru.

Tudi nadstrešnica sušilnih komor je že zgrajena. Objekt je armiranobetonska dvokapnica, sistema »PRIMORJE AJDOVŠČINA«, tlorisne velikosti 15,00 x 50,00 m. Z gradnjo temeljev smo pričeli 26. 6. 1980, z montažo 23. 7. 1980, zaključili pa 28. 8. 1980.

V nadstrešnici bosta montirani dve sušilni komori, s ka-

paciteto 70 kub m, katerih proizvajalec je Slovenijales – Žičnica Ljubljana. Montaža se bo izvršila takoj, ko bodo napravljeni temelji, le-ti pa so že v gradnji. Drugi del nadstrešnice pa bo služil za skladiščenje gradbenih plošč in žaganega lesa.

Omenim naj še to, da je vsa gradbena dela na obeh objektih izvajalo Gradbeno podjetje Bohinj, montažna dela nadstrešnice pa SGP Primorje Ajdovščina.

LF

Ostanimo na tleh

Zaradi pomanjkanja surovine v obliki žaganega lesa za domače potrebe in prodajo bo treba pri proizvodnji te stremeti za boljši izplen. K temu nas sili tudi spoznanje, da bo treba za nakup hlodovine pa tudi žaganega lesa že danes in v prihodnje odšteti velike vsote denarja.

Upoštevač navedeno bodo morali gozdarji kot lesnoindustriji bolj načrtno obravnavati proizvodnjo gozdnih sortimentov. Vrednotenje bo treba zajeti že v smotrni gojitvi, izkoriščanju gozdov in krojenju v gozdu. V nadaljnji fazi bo nadvse važna obdelava oblovin v smislu izkoriščanja in kvaliteti izdelkov. Za smotno izkoriščanje gozdnih sortimentov pa bo potrebno tesnejše sodelovanje med gozdarji in lesnoindustriji. Prizadevanja ne bodo smela biti usmerjena le v izbiro mehanizacije, pač pa bo treba več strokovnosti usmeriti v smotrne sečnje, strokovno delo na strojih in samo obdelavo izdelkov.

Pri obdelavi oblovin pa bo poleg trajnostno trdnostnih vrednotenj pri obdelavi odločilen izplen takih sortimentov, ki so trgu najbolj potrebni. Dejansko izkoriščanje pri proizvodnji v žagalnici pa je le tako, ki pogojuje sposobnost sortimentov, obdelanih za nadaljnjo obdelavo ali prodajo.

Zato moramo lesnoindustriji poznati:

- potrebe po vrsti lesa,
- potrebe po količinah žaganega lesa,
- potrebe po kvalitetah žaganega lesa in
- potrebo po dimenzijah žaganega lesa.

Da pa bomo zadostili zahtevam, je treba: analizirati surovinsko osnovo v vrsti lesa, analizirati kvaliteto oblovin, analizirati preseke oblovin in

izdelati lesno bilanco na razpoložljive količine oblovin.

Za čimboljše izkoriščanje pri žaganju pa je treba organizirati:

- sortacijo hlodovine po debelinah,
- žaganje mnogokratnikov na osnovnih strojih
- organizacija takega žaganja za hitro proizvodnjo iskanih dimenzij
- kvalitetno žaganje v estetskem, trdnostnem in trajnostnem smislu.

Tako bomo žagarski obrat obravnavali v dveh vejah proizvodnje:

- a) primarni del proizvodnje (žaganje mnogokratnikov)
- b) sekundarni del proizvodnje (razžaganje mnogokratnikov).

Pri tem pa moramo upoštevati skladišče žaganega lesa kot vmesno skladišče. Tu je poleg žaganega lesa, ki ima že dokončne oblike za obdelavo ali prodajo tudi več vrst mnogokratnikov. Te s pravilnim

razvrščanjem sveže, zračno ali umetno suhe pripravimo za obdelavo na elemente, ki jih proizvodnja ali trg potrebuje.

Izkoriščanje pri žaganju hlodovine bomo morali obravnavati na osnovi realnega izplena. Tega obravnavamo od izmere hlodovine do oddaje lesa iz skladišča žaganega lesa.

Seveda pa moramo biti osveščeni z možnostjo:

- da smo žagovce, izdelane na prvem stroju, oddali, prodali brez odbitkov v količini zaradi pravilnih dimenzij,
- da so žagovci, obdelani v naslednji fazi (obdelava mnogokratnikov) oddani, prodani brez odbitkov v količini zaradi nepravilnih dimenzij zaradi nestrokovne obdelave.

V prizadevanjih za boljše izkoriščanje pa ima boljše možnosti tisti, ki uporablja, prodaja debelejšje sortimente in sortimente slabše kvalitete (katerih cena je dobra).

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dopolnitev struženega pohištva

Proizvodnja masivnega pohištva v TO »Tomaž Godec« v Bohinjski Bistrici vključuje poleg ostalega tudi struženi program. Predvideno je, da letno izdela 15.000 kom. kar predstavlja polovico celotne vrednosti realizacije.

Proizvodnja tega pohištva je v večini, to je dve tretjini, usmerjena na tuje tržišče (ZDA, Švica, Francija).

Proizvodni program obsega: program postelj z nočnimi omaricami z različnimi struženimi profili in demenzijami. Program struženih postelj in nočnih omaric smo vključili tudi na domače tržišče. Sčasoma se je pokazalo, da prodaja postelj ne steče tako kot bi morala. S strani kupcev je bila postavljena zahteva po zaključenem ambientu, ker sama postelja z nočno omarico nima veljave. Želja je bila izražena vsaj za garderobno omaro.

Zato smo razvili SISTEM omar, kateri je lahko izvedljiv v naši proizvodnji pohištva z obstoječo strojno opremo in deloma s kooperantom, za tisti del, ki je iz ivernih plošč.

Sistem omar je oblikovalsko zasnovan kot stil klasičnega pohištva s poudarkom izrezov, struženja in profilov, kar naj se sklada s posteljnimi struženimi programom.

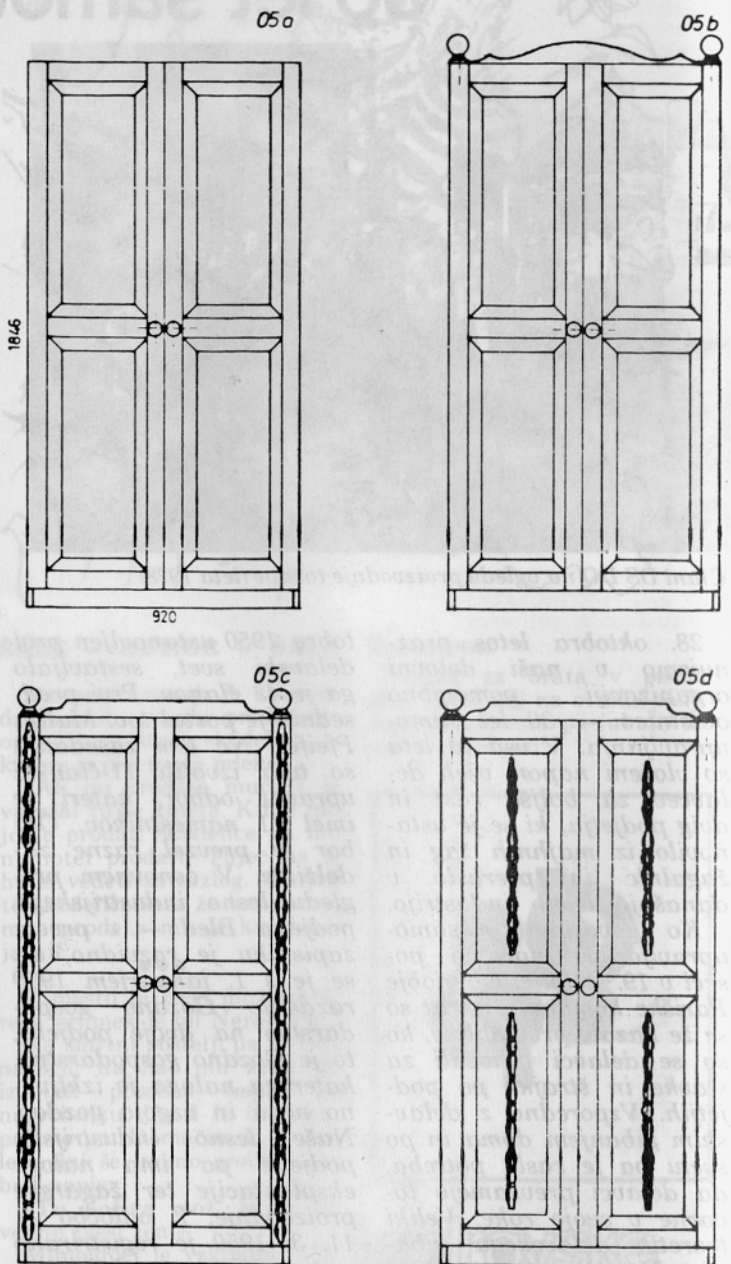
Sistem omar zajema štiri izdelke, ki se ločijo po frontalnem izgledu. Krilo omare je iz masivnega smrekovega lesa I. razred. Sestavljeno je iz okvirja in polnila. Okvir je konstrukcijsko sestavljen s pomočjo moznikov. Polnilo je vstavljeno v utor okvirja in z letvami pritrjeno na notranji strani. Za odpiranje krila služi masivni ročaj v obliki krogle.

Obod in polica je oplemenitena iverna plošča 19 mm z mikro folijo v imitaciji smrekovega lesa z ravno zaključenimi robovi.

Hrbtišče je furnirana vezana plošča – koto.

Polica leži na kovinskih čepih. Pod polico je vstavljena kovinska palica, ki služi za obešanje (garderobe).

SISTEM OMAR: 05a, 05b, 05c, 05d

Sistem omar se loči po dodatni okrasni letvi (tip 41, tip KOBLA) in kroglah, vstavljenih na moznike na obodu omara-tega elementa. Fronta je lahko samo tabelna ali pa ima dodatno točkovno lepljene stružene masivne stebričke, kateri se pojavijo v končnicah struženega programa postelj.

Omarasti elementi so v celoti sestavljeni in demontažni.

Sistem omar bo v dveh barvnih tonih, in sicer naravnem smrekovem tonu in temno rjavem tonu, enak kot je barvni ton programa postelj in nočnih omaric.

Izdelani so bili štiri modeli – prototipi, ki so bili predstavljeni na Zagrebškem velesejmu od 12. 9. do 21. 9. 1980 kot dopolnitev k programu postelj za analizo kupcev in trgovcev.

Izdelani so bili anketni listi z naslednjimi vprašanji:

1. Ali vam je všeč kombinacija omar k obstoječim posteljnimi programom?
2. Ali vam omare estetsko in funkcionalno odgovarjajo?
3. Za kateri barvni ton bi se odločili – naravni ali luženi?
4. Pripombe!

Rezultati ankete so pokazali, da odklanja struženo pohištvo le 9,3% anketirancev. To kombinacijo omar k posteljam odklanja le 24% anketirancev. Estetski izgled pohvali 70,9%; funkcionalnost pa 50% anketirancev.

- 50% se odloči za naravni barvni ton in
- 50% za luženi ton.

Kot posebne pripombe pa se nanašajo na cene, velikost omar in na še širšo dopolnitev struženega programa (zaključeni ambient).

Anketa je pokazala zelo dobre rezultate v prid novim omaram, zato se bodo akcije nadaljevale in v kratkem pričakujemo naročilo prve serije.

Šifrer Ana

Sklepi samoupravnih organov

4. zasedanje DS TO, lesna predelava Rečica (22. 9. 1980.)

1. DS je obravnaval dogovor o temeljnih plana občine Radovljica za obdobje 1981–1985 ter potrdil pripombe, katere je predlagal strokovni kolegij DO.

2. DS je obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma SIS elektro Gorenjske in ISE Ljubljana ter nanj ni imel pripomb.

3. Potrdil je nov cenik za stavbno pohištvo z veljavnostjo od 22. 9. 1980 dalje.

4. Zaradi težje manipulacije pri sortiranju, žaganju in zakladanju bazena s hlodovino v lubju letne in jesenske sečnje, se za obračun takega lesa predlaga in sprejme 10 % povečanje izdelavnih časov tehničnih normativov od 1. septembra 1980 dalje do konec leta. V kolikor se bo nato žaganje take hlodovine še nadaljevalo, je potrebno opraviti ponovno snemanje.

2. Z veljavnostjo od 1. 10. 1980 dalje je potrdil naslednje začasne normative za podboj B-6;

	Tk	norma	na 8 ur
4011-12 Pribijanje sidrskih letvic, vrtanje za prijemnik in nasadila ter montaža prijemnika	5.4682	351	kom
3335-00 Vrtanje pokončnika 10, 15 cm	0.4958	1936	kom
3335-01 Vrtanje prečnika 10, 15 cm	0.4001	2400	kom
7022-01 Embalaranje žičnikov za 10 cm	0.8909	538	kom
7022-02 Embalaranje žičnikov za 15 cm	1.0597	453	kom
7012-00 Kompletiranje podboja B-6	9.5330	101	zavoj

3. Potrdil je nabavo naslednjih osnovnih sredstev:

2 kom Titan strojček za embalaranje podboja B-6 v skupni vrednosti 7.600.– din

1 kom transportne rolce širine 150/100 × 60, dolžine L = 1300, H = 300 za sortirnico v znesku 56.000.– din

4. Za delegata v komisijo IO za usklajevanje in pospeševanje izvozne usmerjenosti lesarstva pri Splošnem združenju lesarstva Slovenije je bil imenovan Drago Primožič.

5. DS TO je obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana območne SIS za PTT promet Kranj za obdobje 1981–1985 ter se s pripombo, katero predlaga DS DSSS strinja.

Mladi v enotah teritorialne obrambe so bili na vzgoji

Teritorialna obramba je množični del naših oboroženih sil, ker se oblikuje po republikah, pokrajinah in občinah ter večjih OZD. Enote teritorialne obrambe pokrivajo celotno ozemlje SFRJ. V primeru vojne bi se v njih bojevalo veliko število naših ljudi.

Teritorialno obrambo sestavljajo enote, štabi in ustanove teritorialne obrambe. Organizirajo se v divizije, brigade, odrede, bataljone, čete, samostojne vode, pa tudi različne diverzantske enote. V primeru vojne pristopi k teritorialnim enotam tudi milica.

Sile teritorialne obrambe se organizirajo in pripravljajo v miru, aktivirajo pa se v primeru neposredne vojne nevarnosti, v miru pa se pripravljajo, izvajajo vzgojo, aktivirajo pa se v primeru raznih nesreč.

Enote teritorialne obrambe izvršujejo naloge samostojno ali v sodelovanju z enotami JLA: na fronti, v nasprotnikovem zaledju ali našem zaledju. Vrhovni komandant lahko, če je potrebno, med vojno preimenuje posamezne enote TO v enote JLA.

Za razvoj teritorialne obrambe skrbijo republike, pokrajine, občine in organizacije združenega dela.

V enotah teritorialne obrambe so razporejeni mladinci in mladinke-prostovoljke, kateri pa so po dajanju svečane obveze enakopravni po dolžnostih in pravicah z ostalimi pripadniki TO.

V mesecu septembru so imeli mladinci in mladinke v centru obrambne vzgoje vzgojo, na kateri so si pridobivali veščine, potrebne za uspešno sodelovanje v enotah teritori-

alne obrambe. Pouk je obsegal taktične vaje, bojno streljanje, moralnopolitino vzgojo ter kulturno zabavno aktivnost.

Občinski štab je skupno z občinsko konferenco ZSMS izvedel kadrovanje mladine po srednjih šolah, organizacijah združenega dela in med študenti.

Odziv mladine je bil velik, saj je na vzgoji sodelovalo šestdeset mladincev in mladink.

Z vso resnostjo je mladina sodelovala pri vzgoji, kar se je posebej odražalo pri rezultatih streljanja, kulturno zabavnih aktivnostih in glasilu »Mladi teritorialec«.

Na kulturno zabavnem večeru, ki so ga pripravili mladinci sami, je sodeloval tudi partizanski pesnik Matej Bor, ki je v spominih na NOB opisal svoje doživljanje med vojno.

Mladinci in mladinke so ob navzočnosti predstavnikov

družbeno političnih organov na svečanosti v centru obrambne vzgoje dali svečano obvezo, sprejeli po končani vzgoji pohvale in priznanja ter sklenili, da se bodo še udeleželi

vali vzgoje, saj so se se na tej veliko naučili.

S pesmijo so se poslovili iz centra obrambne vzgoje na Boh. Beli ter z zavestjo, da se tja še vrnejo.

Zgodovina oktobrske revolucije

Več kakor šest desetletij poteka od časov velike oktobrske revolucije v Rusiji. Osvetlimo njeno zgodovino:

Rusija je bila za vojno le slabo pripravljena v prvih letih dvajsetega stoletja. Z vladajočo carsko klico je bil nezadovoljen tudi del buržoazije. 8. marca 1917, za Dan žena so se v Petrogradu sprožili veliki nemiri in stavke. Carska vlada se je vdala, ko je vojska prešla na stran demonstrantov. Buržuazija je sestavila začasno vlado. Nastalo je dvovladje: peterburški sovjet in začasna vlada. Boljševiki so bili tedaj v sovjetu v manjšini. Aprila 1917. se je v Petrograd vrnil Lenin. Njegov prihod pa je bil velikega pomena za partijo in revolucijo. Lenin je napisal v Pismih iz daljave: »Delavci, pokazati morate čudeže proletarske in vseljudske organizacije, da bi pripravili svojo zmago na drugi etapi revolucije.« Pred široko ljudsko množico je zaključil svoj govor z naslednjimi besedami: »Naj živi socialistična revolucija!« Nastopil je v Tavrijski palači s takojimenimi **aprilskimi tezami**. Le-te so zgodovinskega pomena in so postale okvirne v programu boljševikov. Vsebinsko v glavnem vsebuje: oblast je prevzela buržuazija, revolucija je končana, do demokratičnega miru se pride s strmoglavljenjem buržoazije in z diktaturo proletariata, popolnejša oblika države od parlamentarne republike je republika sovjetov. Lenin je bil odločno proti takojšnji vpeljavi socializma. V maju 1917. leta je bila v Petrogradu 7. vseruska konferenca boljševiške stranke. Proletariat je sledil boljševiškem geslu: »Vso oblast sovjetom!« Kasneje – v juniju 1917. leta je sledil polom manjševikov. Začele so se množične demonstracije, prelite je bilo veliko krvi. V Petrogradu se je položaj resno zaostрил. Začasna vlada je razglasila obsedno stanje, začela je zapirati in pobijati komuniste. Lenin se je moral umakniti na Finsko. 7. oktobra istega leta se je skrivaj vrnil v Petrograd. V tistem času je Lenin natančno razložil teze o revoluciji: »Z revolucijo se ne da igrati. Dokler revolucija traja, je treba dosegati uspehe, pa če so še tako majhni.«

Čas revolucije je dozorel. Najpomembnejši korak je bil storjen, ko je oddelek začasne vlade napadel boljševiško časnikarsko stavbo PRAVDA. Tedaj je boljševiška stranka poklicala v boj rdečo gardo in

revolucionarne ljudske množice. Le-ti so pognali napadalce iz poslopja. Ogenj se je razplamtel. V naslednji novembarski noči je Lenin prispel v Smolni. 7. 11. se ni vdala le Zimska palača. Toda tudi tu so se dokončno predali.

7. novembra 1917 se je zbral slovit 2. vseruski kongres sovjetov. Tam so sprejeli tri znamenite odloke: odlok o miru, brezplačna razlastitev zemlje in prehod le-te v upravo vaškim razlastitvenim odborom, odlok o ustanovitvi revolucionarne vlade, njen predsednik pa je Lenin.

Od oktobra 1917. leta do januarja oz. februarja 1918 se je revolucija razširila po vsej deželi. Oktobrska revolucija je zmagala, na čelu delavskega razreda je stala boljševiška partija. Začela se je v takšnem trenutku, ko je bila imperalistična vojna v polnem razmahu, buržuazne države so si bile v dveh sovražnih taborih.

Veliki praktik delavske revolucije – Lenin je uresničil teorije Marxa in Engelsa, ki sta s svojimi idejami utrjevala pot socializmu ter komunizmu. Naš samoupravni socialistični sistem se je vzgledoval po teh idejah. Učili smo se na poti pri izgrajevanju samoupravnega delavskega procesa.

Pestro izobraževalno delo DU Radovljica

Na Delavski univerzi se v šolskem letu 1980/81 izobražuje v rednih večernih šolah za odrasle okoli 150 slušateljev. Prvih letnikov letos niso odprli, pač pa nadaljujejo s poukom v oddelkih od 5. do 8. razreda osnovne šole, 2. do 4. letnik ekonomske srednje šole, na 2. letniku poklicne administrativne in 2. letniku srednje komercialne šole ter na delovodski šoli za lesarsko, strojno in tekstilno stroko. V oktobru vpisujejo kandidate tudi na tečaje za upravljalce težke gradbene mehanizacije in upravljalce centralnih naprav. Razen tega nameravajo tudi letos nadaljevati z jezikovnimi tečaji za odrasle in šoloobvezno mladino predvsem za angleščino in nemščino, s tečaji krojenja in šivanja, strojepisja, za higienski minimum in varstvo pri delu.

Prvič bodo razpisali tudi tečaj za usposabljanje varuhinj v domovih starostnikov. Predvideno je, da bodo pričeli s predavanji na šoli za starše in s poukom obrambe in zaščite, ki bo obvezen za vse prebivalce.

Po načrtu idejnopolitičnega usposabljanja imajo letos v programu uvajalne seminarje za člane ZK, občinsko politično in občinsko mladinsko politično šolo ter druge oblike idejnopolitičnega usposabljanja za člane DPO, za delegate in samoupravljalce. Razmišljajo tudi o delegatski šoli kot stalni obliki usposabljanja delegatov.

Bržkone bo našlo svoj interes za izobraževanje v prihodnje tudi precej delavcev iz naše delovne organizacije.

L. R.

Milanski sejem pohištva

Propagandno sporočilo mednarodnega salona pohištva in svetil (EUROLUCE) so zaupali umetnosti Mimma Rotella, v kateri ujame linije enotnosti, ki jih pogosto srečamo v usakdanjosti.

Poleg razstave pohištva je bil v sklopu sejma še mednarodni Salon pohištva, aparatov in pripomočkov za pisarne Smau 80, na katerem je sodelovalo 100 razstavljalcev. Poleg sodobne pisarniške opreme in stolov je bila razstava nagrajenih, dobro oblikovanih izdelkov za pisarne v obdobju zadnjih 20 let, ki jih nagradujejo na vsakem Salonu Smau.

Za popestritev mednarodnega salona pohištva je bila še mednarodna razstava svetil imenovana EUROLUCE, na kateri je

Mednarodna razstava pohištva, ki je bila od 19. do 24. septembra v razstavnih prostorih milanskega sejma v Milanu, je praznovala 20-letnico uspešnega delovanja in priznanja v svetu. Na 290.000 kv. m od tega 114.000 kv. m čiste razstavne površine je razstavljalo preko 2100 proizvajalcev pohištva Italije in iz 30 drugih držav. Med njimi so bili tudi trije razstavljalci iz Jugoslavije in sicer: novogoriški MEBLO, sarajevski ŠIPAD in ljubljanski SLOVENIJALES. Med ostalimi tujimi državami bi navedel le skupinski nastop: Brazilije, Finske, Francije, Velike Britanije, Filipinov ter Makajskega polotoka pod imenom »RUE DE PARIS«.

razstavljalo preko 330 svetovno znanih proizvajalcev svetil ter svetlobnih teles, svoje novosti in proizvodne programe na 24.000 kv. m razstavne površine.

Največ razstavljalcev je bilo seveda domačinov, ki so razstavljali na lično opremljenih razstavnih prostorih. Italijanski proizvajalci pohištva s ceno, obliko, kvaliteto, udobnostjo ter široko ponudbo dajo pohištvo življenjsko vrednost. Vse te bonitete pa jim omogočajo, da so postali največji svetovni izvozniki pohištva. To so dosegli z velikimi napori, kajti vezani so ekonomsko na uvoz osnovne surovine, ki pa jo v neki meri nadoknadijo s tehničnimi in konstrukcijskimi rešitvami. Izdelujejo vse vrste pohištva v širokih programih in izbirah, pri tem jim seveda pomagajo njihova dekorativna oprema blaga in ostalih cenjenih materialih, ki jim krasijo sedežne garniture in postelje. Drago-

ceni les vsekakor poudarjajo in ga pretežno pustijo v naravni barvi, če pa ga lužijo, ga v temnih rjavih tonih in črnih odtenkih. Za izdelavo sistemov pohištva uporabljajo svoje znane kvalitetno izdelane lahke panelke, ki jih furnirajo z različnimi furnirji (v največji meri jesen, oreh, topol, bukev, tanganka, mahagonij v manjši meri pa jelka, smreka, bor, hrast). Robove pustijo včasih nefurnirane in s tem pokažejo strukturo plošče, ki deluje dekorativno. Posamezni sistemi so oblikovno (manj funkcionalno) dopolnjeni z masivnimi elementi (letvami ali palicami), ki za ceno oblike terjajo celo komplicirane proizvodne oziroma strojne obdelave, vendar vsi ti težki in rafinirani detaili so zelo estetsko in kvalitetno izdelani. V precejšnji meri se uporabljajo masivne okvirne konstrukcije z različnimi polnili pogosto so to laminirane površine. Masiven les skorajda ne uporabljajo za celotne pohištvene sisteme, vendar za posamezne elemente pohištva, ki si jih lahko sestavlja oziroma se z njimi arhitektonsko gradi v prostoru oziroma v ambientu. Vendar to so majhni omaraški več namenski sestavljivi elementi, izdelani iz jelke ali smreke ter obdelane v naravni barvi.

Primer sistemsko rešene pohištva je bil prikazan program VENTO, ki je realiziran v treh globinah, štirih širinah ter sedmih višinah, proizvaja pa ga MARANGON iz Padove. S svojo zmogljivostjo sestavljanja in razstavljanja pohištvo omogoča funkcionalno opremljanje prostorov ter s tem doseže svojo pohištveno motivacijo — prestiž, ki ga poudarja še linija oblik ter odlična površinska obdelava. Zanimiva je njihova ponudba informacij z idejnimi rešitvami oprem prostorov, ki jih nudijo v katalogih z 10 ali 30 primerki, ki služijo kot nasvet kupcu ali oblikovalcu. Pohištvo je namenjeno predvsem opremiti stanovanjskih prostorov možna pa je tudi oprema večjih knjižnic.

Drugi primer sistemskega pohištva je sistem TOP tovarne Bimor, ki ima posamezne detaile rešene z masivnimi dodatki kot so okrogle palice, ki dajejo pohištvo bolj stiliziranost kot funkcionalnost.

Za nas proizvajalce masivnega pohištva je interesanten program za opremo stanovanjskih prostorov proizvajalca PINE PRO-SERPIO. Kljub njihovi

reklamni trditvi, da je pohištvo izdelano iz pravega masivnega lesa, so posamezni deli omaraških elementov furnirani (police, stranice, hrbtišča, mizne plošče). Fronte so izdelane z okvirno konstrukcijo ter zapolnjene z letvami. Vsi ostali elementi pohištva so izdelani iz masivnega bora. Program je konstrukcijsko zelo enostaven in prilagodljiv.

Med tujci velja omeniti predvsem Skandinavce, ki so s svojimi kvalitetnimi izdelki verjetno dober prodajalec masivnega pohištva v Italiji. Med njimi so bili najmočnejše zastopani Finci, ki so bili predstavljeni s številnimi proizvajalci dobro oblikovanega pohištva. Med njimi: ASKO, SAJOTAN, FINNBO, FINNSALPAUS, KALUSTEKIILA, POLAG DESIGN, LAUKAAN, PUU, LIAS in ARTEK, ki so vsi pretežni izvozniki pohištva v svetu. Občudovanja vredni Finci so prikazali svoje preprosto pohištvo z dobrimi konstrukcijskimi in tehnološkimi rešitvami. Oblike pohištva sledijo na-

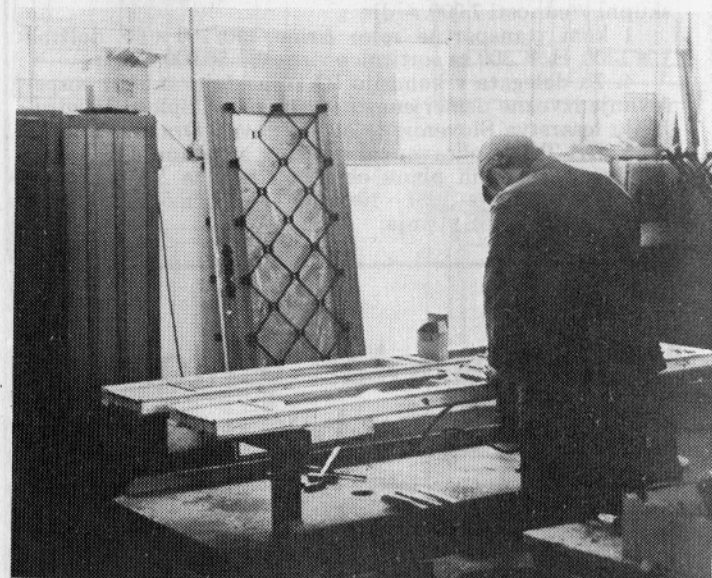
činu življenja ter njihovi kulturi. Veliko pozornost zaslužijo stoli in sedežne garniture, ki so antropometrično preštudirani in udobni za sedenje. Presemetljiva je tudi obdelava in kvaliteta lesa.

Med konstrukcijskimi novostmi so bila zanimiva tesnila na vratih garderobnih in knjižnih omar, ki preprečujejo prašenje notranjosti.

Opaziti je bilo tudi velik pristop k opremljanju stanovanjskih enot z omarašnimi stenami, v katerih so vključena tudi vrata in so bila obdelana ter pritrjena z omarašnimi elementi.

Momentalna gospodarska situacija ni preveč obetavna, zato tudi perspektiva za pohištvo ni rožnata. Na podlagi tega se bo pohištvena oprema pri nekaterih proizvajalcih spremenila na podlagi spremembe življenja stanovalcev zaradi energetske krize. Kot kaže se nekateri že zavedajo, kajti občutiti je ponujanje enostavnosti, udobje in toplino v pohištvenih opremljenih.

Papler Zvone

Montaža okovja ter dodatnih elementov na vhodna in garažna vrata (foto Noč)

Zapisnik iz seminarja za tajnice

Arhiviranje

Delo z arhivskim in registraturnim materialom — gradivom razdelimo na tri področja: urejevanje, varstvo in stik z arhivskim gradivom.

Vsaka delovna organizacija mora imeti pravilnik, v katerem je opisan način izvajanja materialnega varstva arhivskega in registraturnega gradiva, roki hranjenja ter način odbiranja gradiva.

Pri urejevanju mora že določiti vrste gradiva. Ločiti moramo pojem **arhivsko gradivo** (pisano, risano, fotografirano, računalniško gradivo). To gradivo ima trajno vrednost ter pomen za znanost in je družbi potrebno, ne glede na njegov izvor. **Registraturno gradivo** je dokumentarno gradivo, ki nastane v delovni organizaciji združenega dela, ne glede na trajnost.

Urejanje gradiva pomeni, da gradivo spravljamo v nek določen red, ta red je pogojen z načinom posameznih delovnih organizacij. Vsak spis se mora evidentirati. Na osnovi evi-

denc se hrani gradivo na zato določenih mestih — prostorih. Gradivo se evidentira po šifrah, številkah, vsebini, abecednih označbah ali pa kaj podobnega. Delovna organizacija ima za svoje poslovanje **POSEBEN PRAVILNIK**, kje se hrani gradivo, kdo je odgovoren za ravnanje s spisi, kdaj se izločijo ali se hranijo. Delovna organizacija mora sprejeti poleg splošnih določil o varstvu dokumentarnega gradiva tudi določbe, kako se dela z običajnimi spisi, kako se pristopi k izločanju (»izločitveni seznam«), kako se predaja gradivo Zgodovinskemu arhivu. Delovne naloge arhivarja morajo biti opisane. Med gradivom so tudi spisi zaupnega gradiva, za katerega pa je potreben poseben pravilnik za poslovanje zaupnega gradiva. Zaupni spisi se hranijo v posebnih blagajnah.

Kaj je »tekoči arhiv«? To je tisti arhiv, ki nastaja v določenem času (1–2 leti), v pisarnah, kjer se tekoče uporablja

Ostanimo na tleh

(Nadaljevanje z 2. strani)

Pri žaganju hlodovine pa bo treba žagati take mnogokratnike, katerih uporabnost bo z minimalnimi dodatnimi obdelavami večnamenska.

Razvoj obdelave oblovine v žagan les je usmerjen predvsem v uporabo takih rezil, ki imajo ožjo pot. Največ pozornosti pa bo treba posvečati obdelavi kvalitetnega polbočnega dela stebela. Zato bo tudi v bodoče treba kritično obravnavati osnovni stroj za žaganje (jarmenik, tračne žage, krožna žaga). Za realizacijo proizvodnje žaganega lesa pa nista nič manj važna robilnik in čelilnik. Na teh strojih se delo vse bolj avtomatizira, programira. Pomanjkanje in dražitev surovine pa narekuje racionalno obdelavo hlodovine v smislu večjega izplena in kvalitete izdelave.

Hlod ima v svoji masi različno vrednost. Razžagan v deske ima večjo ali manjšo vrednost glede na strukturo, teksturo in napake lesa. Deske, nažagane iz bočnega in srčnega dela stebela niso zaželeno. Iskane pa so deske, pridobljene iz polbočnega dela stebela.

Seveda pa izkoriščanje pri žaganju pogojujejo različni faktorji:

- pri polnolesni hlodovini je večje,
- hlodovina ne sme biti kriva, gnila, razbita,
- če žagamo oblovinu s tanjšimi rezili,
- če žagamo debelejša sortimente,
- če uporabljamo manj nadmere za osušitev.

Ob vsem tem delu pa je prisoten tudi faktor strokovnosti zaposlenih (priprava rezil, obdelava na strojih, skladiščenje, sušenje lesa).

O izkoriščanju pri žaganju oblovine govorimo šele takrat, ko je potrošnik žagan les lahko uporabil, ne da bi ga izločil zaradi nepravilnih dimenzij.

Vse kaže, da bomo morali v bodoče porabiti več časa za racionalno obdelavo oblovine pri sekanju v gozdu in nadaljnjo obdelavo v naslednjih fazah proizvodnje. Manj ozkosrčni bomo morali biti pri priznavanju pomembnosti te vrste proizvodnje, potrebe po strokovnosti in priznavanju realnega dohodka delavcem pri delu.

V primarni in sekundarni obdelavi lesa bo pomembnost in potrebna strokovnost vplivala na boljše izkoriščanje pri obdelavi, kvaliteto izdelkov in večjo proizvodnjo v krajšem času.

Pri načrtovanju strojev za obdelavo oblovine pa bo treba upoštevati naslednje:

- uvajati tehnologijo z manj zaposlenimi in z manj fizičnega dela (avtomatizacija),
- v čimkrajšem roku načagati potrebne količine,
- žaganje najugodnejših sortimentov za nadaljnjo obdelavo in prodajo,
- strokovno razvrščanje sortimentov za nadaljnjo obdelavo ali prodajo.

To pa bomo lažje dosegli:

- s strokovno obdelano hlodovino,
- z zadostno količino hlodovine,
- s strokovno sortirano hlodovino,
- s sodobno tehnologijo pri žaganju hlodivne,
- s strokovno usposobljenimi in samoupravno izobraženimi delavci.

Tand

gradivo za sprotne potrebe. Po preteku določenega roka (1–2 leti) se gradivo prenese v stalen arhiv, kjer mora biti za to dobro izbran prostor, kjer gradivo ne sme biti odloženo malomarno. Delo v stalnem arhivu je težko in odgovorno. Spise moramo tu nalagati tako, da je najstarejši spis pri vrhu, da se bere kot knjigo. Dolžnost delovne organizacije in arhivarja je, da se gradivo lepo tehnično opremi, da so zadeve opremljene z registraturnimi znaki in napisi. Gradivo mora biti hitro dostopno za tekoče potrebe ter izločanje po preteku dobe hranjenja. Trajnost gradiva določa pravilnik, ki ga oddelki oziroma delovna organizacija določi in priredi po svojih presoajah. Delo arhivarja ni več tako zahtevno, če vlada v stalnem arhivu red, če se natančno vlaga dokumentarno gradivo.

Gradivo evidentiramo po določenih klasifikacijskih sistemih. Najbolj enostaven je 1. numerični sistem – po delovodnih številkah. 2. **abecedni sistem** je precej razširjen, kjer se določene serije gradiva odlagajo po abecedi klientov. 3. **Decimalna klasifikacija** je najbolj razširjen sistem, to je sistem odlaganja spisov v okviru desetih glavnih skupin. Nekatere delovne organizacije so si klasifikacijske sisteme same ustvarile (npr. po datumih zbrano gradivo).

Za evidentiranje se uporabljajo razni obrzci npr. delovodniki – numerični delovodnik, 0, 11C in 0,25 DZS, trivrstični delovodnik, petvrstni kombinirni delovodnik). Poseben obrazec za pregled došle in odposlane pošte ni pri evidentiranju arhivskega gradiva priporočljiv.

Za numerični delovodnik je nujno potreben INDEX – v knjigi ali kartoteki in je urejen po strogem abecednem redu.

Evidenco vodimo po **arhivski knjigi** – ves inventar se vpisuje skozi vse leto. Arhivar pa mora voditi tudi knjigo za vrnjeno gradivo.

Arhivsko in registrirano gradivo sta zavarovana z zakonom (1., 2. in 3. člen zakona o arhivskem gradivu in o arhivih Ur. list SRS št. 34/73). Arhivsko gradivo je splošna družbena lastnina, ne sme se ga odtujiti, ne dati občanu, ne uničiti, izločiti ali oddati v tujo državo.

Za varstvo arhivskega gradiva morajo biti posebni prostori, ustvarjalci morajo skrbeti za vzdrževanje pred poškodbami, uničenjem ter izgubo. Arhivski prostori morajo biti suhi, ognjevarni, kjer je konstantna temperatura 15–22 stopinj, vlaga naj bo od 40–70 stopinj. Prostor mora biti oskrbljen z merilnimi instrumenti za vlago in temperaturo. Arhivi morajo imeti določeno število gasilnih aparatov. Tu so arhivske police. Dobro so kovinske pomične police. Gradivo, ki se prenaša po potrebi delovne organizacije, mora biti spravljeno v posebnih, kovinskih zabojčih (po zahtevi SLO).

V delovni organizaciji imamo arhivsko gradivo, ki so trajne vrednosti: osebni dokumenti delavca, delavske knjižice, personalne mape, lista z osebnimi dohodki, samoupravni akti, zapisniki raznih samoupravnih organov. Dokumentarno gradivo trajne vrednosti se po preteku 30 let oziroma po dogovoru z Arhivom SRS izloči. Sestaviti se mora pri tem primopredajni zapisnik. Odbiranje gradiva je treba opraviti na podlagi rokov, ki so določeni v vnaprejšnjem izločitvenem seznamu. Potem, ko se registraturno gradivo izloči, lahko delovna organizacija proda del neuporabnega gradi-

va podjetju za prevzem starega gradiva – papirja.

Naloge in dela arhivarja so pravzaprav obširne. Toda če ima delovna organizacija lepo

urejen arhiv, ne bo v zadregi, kadar bo treba poiskati kak dokument. Prihodnji rodovi se bodo učili iz naše zapisane preteklosti.

Vesna

Alpska hiša na Slovenskem

NADALJEVANJE

Francoska revolucija:

Francoska revolucija uniči blagostanje plemstva. Ker pa je plemstvo poleg cerkve najbolj podpiralo in gojilo lik umetnosti, propade tudi gradbena kultura.

Dobro organizirani cehi propadejo in pridejo ceneni delavci, ki pocenijo delo, nimajo pa dovolj strokovne izobrazbe in ljubezni do poklica.

Vpliv baroka je še vedno bogat, le oblike se poenostavijo ter polagoma izgine smisel za aranžma. Do tega obdobja se je slog oblikoval več desetletij, sedaj ga skušajo ustvariti posamezniki. Tako nastopi doba individualizma. Ta najde razumevanje le v višjih krogih, izgubi pa vpliv med narodom in stik z njegovimi potrebami. Za plemstvom, ki je bilo visoko izobraženo in je imelo izreden okus, prevzame vodilno mesto meščanstvo, ki pa še nima umetniškega čuta za oblikovanje in tudi ne zadostnih sredstev. Zahteve meščanstva so skromnejše, zato nastopi dekadenca.

Klasicizem:

Zahteve po preprostejših oblikah rode klasicizem, v Franciji empire, v Avstriji in Nemčiji bidermajer. Vpliv empira je viden na zunanosti meščanskih hiš, bidermajer pa je slog notranje opreme meščanstva. Na kmečke niše je ta slog vplival malenkostno. Vidi se razširitev meščanstva, ki ima vso moč.

Devetnajsto stoletje:

Proti koncu devetnajstega stoletja preneha vpliv na oblikovanje alpskih kmečkih hiš in njihove opreme. Razvoj kmečke hiše je v tej dobi popolnoma zastal. Hiše so popolnoma izgubile svojo značilnost in tudi svojo lepoto.

Prevladovala so lesene hiše, v poslednji dobi pa so se naglo spremenile. Zidana hiša naglo prodira pod vplivom manjše požarne nevarnosti. Prej so bile v alpskem predelu zidane le bolj premožne hiše posebno ob glavnih cestah in bližini mest, sedaj pa zidava naglo spodriva les. Med tem ko se je za gradivo uporabljal predvsem le rezan kamen, služi v ta namen sedaj opeka, v čedalje večji meri pa cement oziroma beton.

Poleg materiala se je alpska hiša preoblikovala tudi po običajnih evropske civilizacije. Dandanes je hiša v vseh predelih modernizirana, že od srede 19. stoletja se neprestano predeluje in izgublja mnoge stare prvotnosti. Namesto starih peči se uvajajo štedilniki, okna, nekoč majhna, se povečujejo, tudi pritlične hiše dobivajo pod streho sobe, le redko se še delajo izrezljani okraski na balkonih.

TIPI NASELJ PO RAZVRSTITVI DOMOV

Eno najznačilnejših svojstev v zunanem videzu naših naselij pomeni medsebojna razvrstitve kmečkih domov: v kakšnem redu stojijo ali ka-

žejo prav določen tloris in koliko so oddaljene med seboj. Na obronkih alpskega sveta lahko na hribovitih pobočjih zasledimo kako samevajo domačije oziroma kmetije. Vsaka zase stoji na pobočju, kjer si je izbrala položnejši pregib ali širšo teraso.

V ravninah je slika povsem drugačna. Domovi stojijo v vaseh tesno skupaj v večji ali manjši skupini.

To sta osnovna tipa alpskih naselij.

Kot predhodni tip imamo še manjše ali večje skupine bolj vsaksebi stoječ dom, kjer niso povsem samotne kmetije, pa tudi ne sklenjene tesno v vas. Taki tipi se pojavljajo na obronkih hribovitih in goratih alp na obronkih gosto zaraščenih gozdov. Na podobnih planinskih področjih so se iz razloženih vasi razvile sedanje vasi.

TIPI KMEČKIH DOMAČIJ

Kmečka domačija obsega poleg hiše še nekatera posebej postavljena poslopja. Redko kdaj stojijo vsa pod eno streho. Sledijo pa sledeči tipi, ki ležijo v alpskih dolinah in kotlinah, redki so v samem visokem alpskem gorstvu.

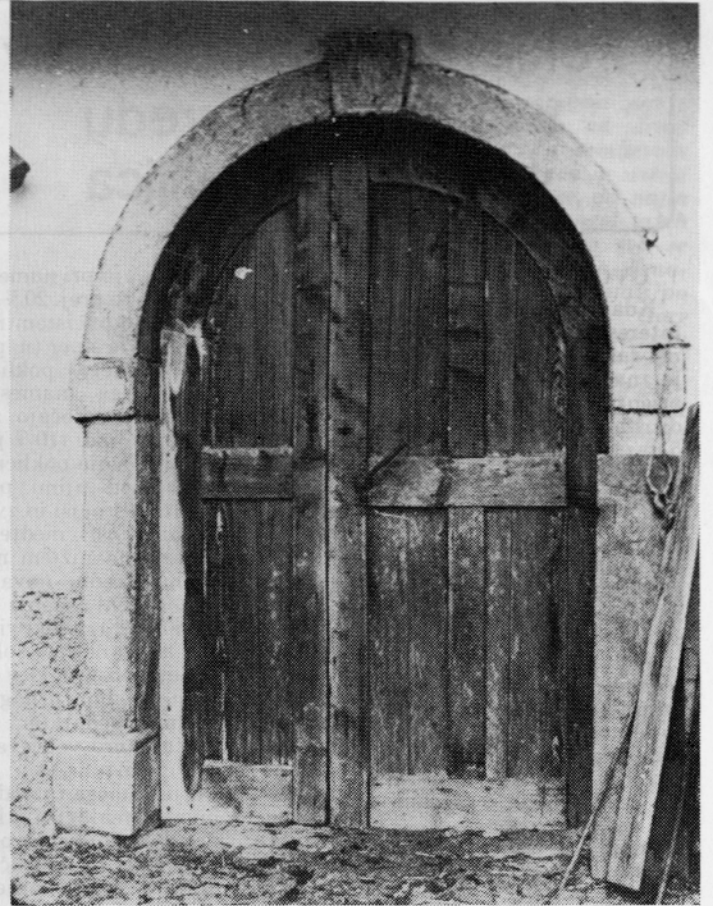
Najbolj razširjena oblika je domačija v gruči. V tej obliki stoji hiša in gospodarsko poslopje vsako zase, seveda blizu skupaj tvoreč skupino zgradb, razporejenih brez reda in sistema. Hlev je postavljen tako, da je najhitreje dostopen iz hiše, skedenj pa tako, da ima možen dovoz, kar velja tudi za kozolec, ki je najtipičnejše znamenje slovenske domačije. Največje in najbogatejše domačije v gruči so v alpskih Karavankah, kjer štejejo domačije tudi do deset poslopij, pa tudi več. V takih primerih sta po dve ali tri hiše, hlevi so za vsako živino posebej, sledijo pa jim še ostale shrambe.

Druga oblika je, da so nekatera poslopja združena v enoto. V takih primerih sta združena hlev in skedenj in sicer tako, da je hlev spodaj, skedenj pa nad njim, tako rekoč v prvem nadstropju. Vhod na skedenj vodi čez most, ki je po navadi prilagojen zemeljskemu terenu, tako da je lahek dovoz brez večjega vzpona. Včasih se vendar le zgodi, da se hlev in skedenj (v prejšnji obliki) priključi s čelom k hiši in imamo potem tako vse pod eno streho – stegnjeni ali enotni dom.

Kozolci tudi v teh primerih stoje vsak zase. Te oblike so posest manj premožnejših kmetov.

Organizirane vasi imajo razporejene domačije na poseben način, ki so zapaženi v naslednjih variantah: dom v vzporednih zgradbah je urejen tako, da stoji v obcestnih vaseh. Hiša je s koncem ob cesti, z njo vzporedno pa gospodarsko poslopje. Poslopja se zamenjujejo, vedno pa stoji eno ali drugo nasproti hiše, tako da teče kmečko dvorišče podolgem z izhodom na cesto, v ozadju pa stoji še kozolec.

V organiziranih vaseh stoje včasih hiše tako na gosto, da se

Kmečki stil vhodnih vrat (v Zgoši)

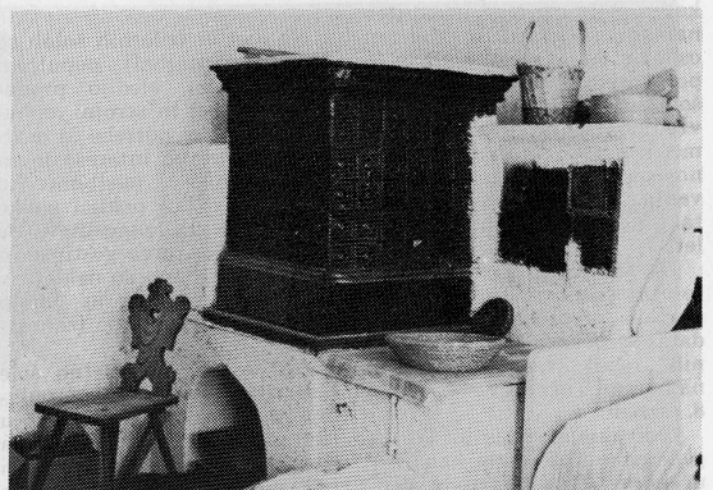
ne dovoljuje prostor za domačijo v vzporednih zgradbah, temveč so vsa gospodarska poslopja nanizana v eni vrsti pravokotno na cesto. Kozolec tudi v tem primeru stoji samostojno.

Zelo interesantna oblika domačije je niša na vogel. Hiša stoji z gospodarskim poslopjem kot enota pod eno streho, toda tako, da je domačija sestavljena iz dveh v pravem kotu stikajočih kril. Domačije na vogel stojijo v alpskih dolinah v precejšnji količini, po obliki so precej podobne novejšim atrijskim hišam.

OPIS ALPSKE HIŠE

Alpska hiša je omejen raz posebnih geografskih klimatičnih, gospodarskih ter psiholoških faktorjev, ki vladajo v alpskem predelu. Gradivo hiš, kamen, les nudi obdajajoča okolica. Gospodarski faktorji so se v hiši uveljavili na ta način, da so tudi hlevi v ozki zvezi s stanovanjskimi prostori, kar je izraz živinorejske kulture. Tloris take hiše je preprost. Iz veže, ki loči stanovanjske in gospodarske prostore, prideš v nekaterih hišah naravnost, na eni strani v hlev, na drugi strani pa v hišo (dnevni prostor). V Bohinjskem enotnem dvoru (stegnjenem domu), ki je eden najznačilnejših zastopnikov tega tipa ima ob vhodu vežo, v drugem delu pa kuhinjo. Kuhinja je obokana in zidana. Iz nje vodijo vrata v shrambo (čevder). Iz veže vodijo vrata v hišo, na drugi strani pa v spalnico (čumnato). Iz veže peljejo pred kuhinjo stopnice

Papler Zvonko
(nadaljev. prihodnjič)

Krušna peč v Ratečah

Poklicni interesi učencev v sedmem razredu v občini Radovljica

1. UVOD

Kdaj se formirajo poklicni interesi? Na to vprašanje imamo različne odgovore. V teoriji je znano, da osnovna poklicna orientiranost (naravoslovje - družboslovje) dozori že v 5. razredu, v praksi pa opazimo, da pogosto do zadnjega trenutka marsikdo ne ve, kateri poklic ga najbolj zanima in kam naj se usmeri. Znano je, da se otrokovi poklicni interesi gradijo v skladu z okoljem v katerem živi, v sorazmerju s sposobnostmi, ki jih ima in zrelostjo, ki pogojuje njegove reakcije do okolja. Poklicni interesi osnovnošolskih otrok so še nestabilni, stabilizirajo se z dozorevanjem. Tudi poklicni interesi predpubertetne dobe so prehodni in spremenljivi, kar moramo upoštevati pri poklicnem svetovanju. Začasni interesi nastajajo zaradi privlačnega videza poklicev, trenutne aktualnosti posameznega poklica, vpliva staršev in raznih vzorov. Če gledamo razvoj poklicnih interesov v predšolskem obdobju (4-5 leto), vemo, da otrok tedaj točno ve, kakšen poklic si bo izbral. Jasno tudi pove, zakaj želi ta poklic. Ko gre v šolo, se seznanji z drugimi poklici, pridruži se skupini poklicev staršev in sorodnikov. Otroci že tudi išče ekstra poklice. 10-letni so realnejši; posvetujejo se že s starši o izbiri poklica, želijo, da starši odločijo o njihovem poklicu. Nekoliko kasneje je interes za poklic trenutno ugajanje. V tem obdobju hitro menjajo svoje poklicne interese in so celo sami zaskrbljeni nad tem. Začno izbirati akademske poklice in zanima jih en sam poklic. Naša naloga je, da nakazujemo alternative, vzbujamo interese za sorodne poklice. Naslednje obdobje (13., 14. leto) je zanimivo, ker mladostnik povezuje interese s sposobnostmi, nekoliko kasneje pa še z vrednotami. Dekleta že tudi razmišljajo, kako bo njihov poklic vplival na družinsko življenje. Pogosto marsikatera odkloni nasvet za gimnazijo z utemeljitvijo, kaj če se mi kaj zgodi, bom raje nadaljevala po že usmerjeni srednji šoli, če bo v tej vse v redu.

2. UGOTAVLJANJE POKLICNIH INTERESOV

Doslej smo ugotavljali poklicne interese z anketo ob zaključku osnovnega šolanja. Želani pa nas je ob ugotavljanju sposobnosti v sedmih razredih - zanimalo, kakšne želje imajo učenci teh razredov. Zato smo jih letos ponovno povprašali, kateri poklic ali katero šolo oziroma usmeritev nameravajo izbrati po končani osnovni šoli. Odgovarjali so še po starem, odločali so se za šole in poklice, izjemoma za vzgojno izobraževalne programe, ker jim še ni znan sistem novega usmerjenega izobraževanja. Zato so tudi odgovori taki, kot jih zbiramo že vrsto let.

Da smo letos ponovno zbirali interese otrok, je bil motiv povsem preprost. Lanski podatki so pokazali, da ni bistvenih razlik med poklicnimi namerami učencev v 7. in 8. razredu.

Individualni podatki lanske generacije kažejo, da ima 70% učencev v 7. in 8. razredu identične poklicne želje, torej tudi v

8. razredu vztrajajo pri nameri, kakršna je bila leto prej. 20% je takih, ki ostanejo pri istem nivoju, spremenijo le smer (n. pr. namesto gostinskega poklica izbirajo trgovskega, namesto elektrotehnika se odločajo za strojnega tehnika ipd. (10% pa povsem spremeni svojo poklicno namero (3% med njimi postanejo samozavestnejši in zvišajo nivo zahtevnosti, medtem ko 7% pristane na nižjem nivoju, ker jih k temu navaja predvsem slabši učni uspeh).

Nekoliko se v 8. razredu dvigne interes za triletno šolo, skratka namere postanejo v 8. razredu realnejše, bolj prilagajene konkretnim podatkom, ki jih zvedo v času prosvetljalnih in informativnih akcij v prvem polletju osmega razreda. Želje dobivajo realnejša tla, njihov skupni imenovalec postajajo možnosti za vključevanje, pa tudi za zaposlovanje.

3. REZULTATI

Skupaj smo v radovljiški občini vprašali 416 učencev sedmih razredov o nadaljnji poklicni odločitvi, medtem ko so vsi ostali že vedeli, kam bodo odšli. Razumljivo, da se bo do junija 1981. leta še marsikaj spremenilo. Nekateri so odgovarjali v stilu učencev, ki se komaj vključijo v osnovno šolo, in sicer: »bila bi rada tovarišica«, zopet drugi so za 7. razred kar nekoliko sprti s pravilnimi izrazi in s slovnico (bila bi rada fermaceutka, vključila se bom na ministrstvo, vključila se bom na ministrstvo, zanimajo me elektro tehnika šipki tok), ali pa se pojavljajo nenavadne želje: bil bi manjši zdravnik v državah, kjer teh ni (Afrika).

Poklicne aspiracije otrok so zelo visoke: kar 66% bi se jih vključilo v štiriletne šole in le 34% v dvo in triletno šole. Med prvimi daleč prevladuje zanimanje za pedagoške poklice, žal so med vsemi 63-imi željami le trije fantje. Še nadalje lahko pričakujemo feminizacijo v prosveti. Seveda je veliko med njimi želja za vzgojiteljice, kjer že sam sistem šolanja neutemeljeno vzdržuje in utrjuje feminizacijo.

Na drugem mestu je zanimanje za splošno gimnazijsko usmeritev, kjer so dekleta zastopana z dvema tretjinama. Sledijo elektrotehniki, ekonomski tehniki, kadeti, medicinski tehniki oz. medicinske sestre, gradbeni, strojni, lesni in gozdarski tehniki.

Glede na možnost vključevanja je preveč interesa za pedagoške poklice, za kadete in gozdarske tehnike; za vse tri velja tudi, da interes učencev presega kadrovske interese v občini.

Na dvo in triletnih šolah so še vedno najbolj popularni avtomehaniki, sledijo prodajalci, gostinci in strojni mehaniki. Glede na potrebe in možnosti, je preveč interesa le za avtomehanike, medtem ko imajo vsi ostali poklici velike perspektive za zaposlitev. Še posebej velja to za gostince in kovinarje. Očitno so dekleta v šoli prizadevnejša in imajo tudi višje ambicije po izobrazbi.

Zdi se, da so triletno šole rezervirane za moško populacijo, saj dekleta na tem nivoju izbirajo le tri poklice, za oba spola so prav tako zanimivi trije poklici, medtem ko fantje sami izbirajo kar 20 poklicev

na tem izobrazbenem nivoju. Motivi za tako stanje so gotovo tudi v tradicionalni delitvi poklicev na moške in ženske. Na nivoju štiriletnih šol namreč izbirajo fantje 7, dekleta 10, skupnih pa je 11 poklicev. Tu smo delitev po spolu že dokaj premagali. Nadaljnje tabele prikazujejo še poklicne interese po posameznih osnovnih šolah.

POKLICNE NAMERE Občina RADOVLJICA

	Moški	Ženske	VSI
2, 3 letne šole	83	56	139
4-letne šole	104	170	274
ostalo	1	2	3

SKUPAJ: 188 228 416

gostinci	8	6	14
slasčičar		1	1
prodajalec	2	23	25
frizer		8	8
šivilja-krojač	1	10	11
avtomehanik	28		28
avtoklepar	2		2
finomehanik	4		4
stroj. mehanik	14		14
orodjar	1		1
strugar	1		1
puškar	1		1
kovač	1		1
elektrikar	5		5
el. instalater	1		1
grafik	1		1
mizar	5		5
gaterist	1		1
mesar	1		1
mornar	1		1
žičničar	1		1
gozdar	1		1
pleskar	1		1
zidar	1		1
tesar	1		1
administrator		8	8

SKUPAJ: 83 56 139

strojni tehnik	10		10
elektro tehnik	23	2	25
gradbeni tehnik	6	6	12
kemijski tehnik	2	1	3
lesarski tehnik	7		7
gozdarski tehnik	7		7
tekstilni tehnik		1	1
metalurški tehnik		1	1
pomorski tehnik	1		1
veterinarski tehnik	1	3	4
kmetijski tehnik	1		1
kadet	18	3	21
voj. poklic	6		6
ekonomski tehnik	2	22	24
upravno-admin. tehnik		5	5
likovni tehnik		6	6
aranžerski tehnik	1	1	2
glasbenik	1	1	2
medic. sestra - tehnik	1	14	15
otročka negovalka	1		1
babica	1		1
zobna asistentka	2		2
zobotehnik	1		1
farmaceutski tehn.	3	3	6
učitelj-vzgojitelj	3	63	66
gimn. matur.	13	32	45
matur. verske gimn.	1		1
PTT prometnik		1	1

SKUPAJ: 104 170 274

ostalo 1 2 3

SKUPAJ VSI: 188 228 416

4. ZAKLJUČEK

Rezultati, ki smo jih dobili z anketo, niso le prikaz poklicnih želja naših osnovnošolcev, ampak imajo tudi drug pomen. Predstavljajo nam prvo orientacijo, kam usmeriti poklicno prosvetljalno in informativno delo, po drugi strani pa imajo vrednost tudi pri individualni obravnavi učencev. Ko otrokom svetujemo poklic ali program, ki naj ga v šoli absolvirajo, smo sigurnejši za kasnejši uspeh v poklicu, če je njegova želja dolgotrajnejša, kot pa »muha enodnevna«. Prav z reformo usmerjenega izobraževanja bomo ob prehodu iz osnovne v usmerjeno izobraževanje, dajali pri svetovanju

večji poudarek poklicnim interesom, da bomo »zadeli« za učenca pravi vzgojno izobraževalni program: kako visoko bodo prišli posamezniki v tem programu, pa bodo odločale sposobnosti, delovne oz. učne navade in osebnostne lastnosti.

Zato bomo morali nadaljevati s takimi in podobnimi spremljanji poklicnih intere-

sov otrok, predvsem pa bi bilo priporočljivo, da bi šolske svetovne službe na svoji šoli poznale in spremljale poklicne interese otrok od 5. razreda dalje. Tako bi si vsi skupaj olajšali triaziranje učencev za individualne obravnave, kakršnim bomo v prihodnje v naši službi posvetili posebno pozornost.

A. R.

Klubi OZN v radovljiški občini

Pri OK ZSMS Radovljica so lansko jesen ustanovili občinski center klubov OZN, delo pa je povsem steklo šele letos. V centru se združuje šest klubov OZN z okoli 120 člani. Aktivni klubi delujejo na osnovni šoli A. T. Linhart Radovljica, v osnovni šoli Stane Žagar Lipnica, v osnovni šoli dr. Josip Plemelj Bled, na Šolskem centru v Radovljici, v Žitu TOZD Triglav Lesce in v KS Radovljica. Do konca tega leta pripravljajo ustanovitev klubov OZN še v šoli Lesce in v Gorjah ter v Almiri Radovljica. Ustanovljen je bil tudi klub OZN na oddelku milice na Bledu, ki pa še ni zaživel.

Delo občinskega centra klubov OZN je letos potekalo zadovoljivo in večina akcij posameznih klubov je bila dokaj uspešna. Najpomembnejši del študijske dejavnosti se odvija po klubih OZN ločeno. Da bi razbremenili občinski center klubov, predvsem predsedstvo in sekretariat, ki sta zadolžena za usklajevanje in usmerjanje akcij klubov v občini, so organizirali delo z ustanovitvijo študijske informativne in mentorske komisije. Študijska komisija je delovala dobro. Pripravila je dva biltena, da bi olajšala delo po klubih, organizirala pa je tudi okroglo mizo o razmerah v Iranu.

Informacijska komisija še ni povsem zaživel, ker se je sprijemala z velikimi kadrovske težavami. Mentorska komisija je bila uspešna, svojo dejavnost pa namerava še razširiti. V tej komisiji mentorji med seboj izmenjavajo izkušnje o delu v klubih in se dogovarjajo za ustrezne metode dela. Pomembna vloga te komisije je v vzgoji mladih klubovcev, ki se v komisiji uspo-

sablajo za delo v klubih OZN, kjer pomagajo mentorjem. Čeprav občinski center klubov OZN sodi med aktivnejše organe OK ZSMS Radovljica, ga tare veliko težav, ki se nanašajo na pomanjkanje finančnih sredstev in na kadre, ki so še vedno neizkušeni. Republiška konferenca klubov OZN Slovenije je sicer organizirala redne seminarje za te kadre, vendar ni bilo dovolj denarja, da bi lahko zagotovili udeležbo mladih klubovcev. Zaradi tega tudi niso mogli organizirati lastnih seminarjev kakor so načrtovali. Pomanjkanje denarja je tudi razlog, da niso izdali več študijskega gradiva in v zadostnih nakladah. To gradivo je sicer vsebinsko zelo kakovostno, vendar izhaja v premalo izvodih. Primerno je za usposabljanje mladih pa tudi drugih članov družbenopolitičnih organizacij. Letošnji program predavanj in filmskih predstav niso povsem uresničili, pomanjkanje sredstev otežuje vse zahtevnejše akcije in sodelovanje z Republiško konferenco klubov OZN zlasti za nabavo potrebnih študijskih materialov in filmov.

Zgodi se problem, s katerim se srečujejo člani klubov OZN, je tudi prezaposlenost mentorjev, ki navzlic velikim željam in prizadevanjem težko najdejo čas za to delo v klubih, ker imajo svoje obveznosti v šolah.

Kljub vsem težavam, ki so jih pestile, so radovljiški klubi OZN svoj program v prvih devetih mesecih večji del izpolnili, za kar gre največja zasluga prizadevanju predsedniku občinskega centra Mitji Žagarju, ki nosi največje breme celotne dejavnosti klubov v občini.

Pionirski dan v osnovni šoli dr. Janez Mencinger Boh. Bistrica

Bohinjska Bistrica, 30. 9. 1980

Pionirski konferenca, ki so se je prvič udeležili tudi starši. Po uvodnem govoru sta zapela oba zbora: mladinski in pionirski. Potem smo poslušali o delu našega pionirskega oddelka v preteklem letu. Bil je pestro in naredili smo zelo veliko. Nato smo potrdili nova vodstva PO in ZSMS. Poblize smo se seznanili s programom dela v letošnjem letu. Mnogo novosti je, tako da dela sploh ne bo zmanjkalo in ga bo za vse dovolj. Prijetno presenečenje je sodelovanje na redovnih konferencah in sodelovanje z vojniki tudi na kulturnem področju. Za rekreacijo in prosti čas bo služila trim steza, ki jo bomo uredili na igrišču. Tov. Janez Marinček, za-

stopnik Zveze prijateljev mladine Slovenije, je našemu PO izročil najvišje priznanje JPI. na temo NARAVA-ZDRAVJE-LEPOTA, in nas spodbudil k še bolj zavzetemu delovanju. Na vrsto so prišle interesne dejavnosti: dramska skupina, biološki, modelarski, foto krožek, Finžgarjeva bralna značka, novinarsko-literarni, nemški, gospodinjstveni krožek, taborniki, prometni in zgodovinski krožek. Člani krožkov so povedali, kaj nameravajo na svojem področju narediti, in so poskusili svoje delovanje čim bolj približati staršem. Za zaključek je tovariš ravnatelj spregovoril nekaj besed. Potem so imeli starši roditeljski sestanek, mi pa smo odšli domov.

Edita Arh, 8. b

Potovanje po Maroku

1. 1. 1980

Zjutraj sva zelo težko vstala, saj sva oba imela precejšnjega mačka. Ugotovila sva, da nama je nekdo ponoči spil vino, ki sva ga pustila poleg avta. Spakirala sva stvari in se odpravila naprej po cesti proti alžirski meji. Kmalu sva se odepila na jug – v notranjost Maroka. Današnji cilj nama je bil Faza. Tam sva si našla zapuščen kamp, kjer sva bila edina gosta. Lastnik kampa, s številnimi ženami in obilico otrok, nama je svetoval, kaj si je vredno ogledati. V bližini mesta sva si ogledala podzemsko jamo. Po vrnitvi sva si ogledala stari del mesta, kjer sva se skoraj zgubila po brezštevilnih ulicah njihovega bazarja. Končno naju je truma otrok, ki se je nabrala za nama, za pol DH pripeljala do mesta, kjer sva zapustila avto. Odpeljala sva se v kamp, kjer sva večerjela in zaspala. Ponoči naju je večkrat zbudil lastnikov osel in ovce, ki so se pasle okoli avta.

2. 1. 1980

Zjutraj sva se odpravila naprej proti Fesu, mestu, znanem po rokodelstvu. Z velikimi težavami sva našla dobro urejen kamp. Po namestitvi sva se odpravila v novi del mesta na ogled. Po popoldanskem čaju sva se vrnila v kamp, kjer sva ob šahu preživela večer.

3. 1. 1980

Ta dan sva se namenila na ogled starega dela mesta. Tam je pristopil k nama Maročan, ki se nama je predstavil kot študent. Ponudil se nama je za vodiča. Sprva sva se ga branila, ko pa nama je obrazložil, da noče plačila in da želi obnavljati znanje angleščine, sva ga sprejela. Zvedela sva, da je medina razpolovljena z reko, na vsaki strani pa stojita mošeji. V 11. stol. sta jih zgradili sultanovi hčerki, ko je on umrl. Ogledala sva si obe mošeji, seveda od zunaj, ker je bil čas molitve. Najin znanec naju je odpeljal pokazat staro islamsko univerzo. Razkazal nama je celice, kjer so živeli študentje in prostore z bazenom, kjer so se študentje po zaključju študija poslovili od profesorja. Na steni tega prostora je bila plošča s koranom. Ob branju tega korana, so študentje skozi bazen, obrnjeni proti Mekki, odhajali. Ta bazen je ponazorjen tako, da na obeh straneh zгледа nižji. Na strehi univerze, kjer se nama je odkril čudovit pogled na medino, nama je razložil življenje v tem delu mesta. Tu živi okrog 270 tisoč prebivalcev, ki se ukvarjajo z ročnim delom (izdelovanje preprog, usnja, bakrenih in glinastih izdelkov itd.).

Po zavitih ulicah gor in dol se najdemo v zgradbi, kjer so izdelovali usnje. Pokazali so nama vse postopke izdelovanja kože in ob groznem smradu sva napravila nekaj posnetkov. Pokazali so nama tudi izdelovanje preprog in keramike. Ko sva ogledovala preproge, sva postala navdušena kot dva otroka nad igračko in eno sva tudi kupila. Po končanem ogledu vseh zanimivosti, smo se pokrepčali z njihovimi jedmi in pijačo – barbarским mlekom. Ko sva se poslovila, je vodič zahteval denar in kot dva pristna Gorenjca, sva se na vse kripnje branila, da bi se ga čimprej otresla brez denarja. V kampu sva se pričela bati njegovega maščevanja, zato sva pospra-

vila stvari, sedla v avto in se takoj odpeljala v Meknes. Tam sva v mraku našla nov kamp, za najino mišljenje najboljši, kar sva jih doslej poznala.

4. 1. 1980

Po vstajanju sva si privoščila tuširanje, posušila pa sva se na vročem soncu in se odpravila v mesto. Mesto samo je obdano z ogromnimi zidovi, kar priča na njegovo pomembno strateško točko v kraljevskem Maroku. Ogledovala sva si bazar in se usedala po barih, kjer sva pila čaj in opazovala prebivalce. V barih so tam sami moški, ki pijejo čaj, kavo in kartajo. Po cestah sva si ogledovala lepe ženske.

5. 1. 1980

Zjutraj sva pospravila svojo »kramo«, plačala kampiranje in se odpravila proti Kinifri, mestu, ki leži nekako na sredini Maroka. Vozila sva se po pokrajini, visoki čez 1200 m. Na obeh straneh ceste se pasejo številne črede ovac, ki jih pastirji s kamenjem podijo s ceste. V daljavi se nama je

pokazal zasneženi Atlas. Na njivah ob cesti so spravljali korenje. Popoldan sva prispela v Kinifro, kjer sva ugotovila, da nimajo kampa. Na zemljevidu je bilo najbližje mesto Beni Mila in odpravila sva se tja. Ob vstopu v vsako večje mesto so policijske kontrole, tako tudi v Beni Mili, od katerih sva izvedela, da tudi tu nimajo kampa. Svetovali so nama Marrakech, mesto, ki je za najin potovalni načrt v tem dnevu precej oddaljen. Preostalo nama ni nič drugega kot, da sva odšla tja. Pozno ponoči sva prispela v Marrakech in vsa utrujena po 600 km hitro zaspala.

6. 1. 1980

Po dobrem spanju sva si zjutraj postavila šotor, napravila zajtrk in se odločila, da današnji dan izkoristiva za počitek. Izvedla sva nekaj važnejših pregledov na avtu, ki nama kljub starosti izvrstno služi. Obnovila sva si zaloge hrane, skuhalo kosilo in lenarila v šotoru, kjer sva imela udobnejše ležanje kot v avtu.

7. 1. 1980

Ta dan sva si namenila za ogled dela mesta. Vsi stari deli marokanskih mest se ime-

nujejo medina. Na potepanje sva se odpravila kar peš. Že pri izhodu iz kampa, so naju pričakovali takoimenovani vodiči. Ker pa naju je primer v Fesu izučil, sva se jih otresla, kar pa ni bilo tako lahko. Na njihova ogovarjanja, sva jim odgovarjala kar po Slovensko, tako da so se kmalu naveličali. Nato sva v miru prispela do bazarja, kjer se je začel stari del mesta. Najprej naju je pritegnilo bobnanje in piskanje. Opazila sva starca, pred njim pa kačo, ki ji je namenjeno piskanje. Ta prizor sva hotela slikati, pa je zahteval denar, zato sva jo raje pobrisala in se zapodila v notranjost bazarja. Pred vsako trgovinico so naju vabili noter, da bi kaj kupila. Če so opazili, da naju je kaj zanimalo, so nama po vsej sili hoteli prodati in sva se jih kar težko otepala. Po večurnem pohajanju po bazarju, sva si končno kupila nekaj stvari, za katere sva zbila ceno kar na tričetrt. Vsa zadovoljna, da znava tudi midva kupovati, ne pa samo oni prodajati za visoke cene, sva se vrnila v kamp. Pripravila sva si nekakšno kosilo združeno z večerjo in kovala plan za drugi dan. Večer sva prebila ob igranju šaha.

8. 1. 1980

Današnji dan se začne z rahlim vznemirjenjem. Čakala naju je naporna pot v Quarzazate, mesto na drugi strani Atlasa. Po zemljevidu sodeč, ga prečkava v višini 2260 m. Bala sva se, da najin star avto ne bi zmož takih višin. Z mnogo muke sva se izvlekla iz Marrakecha. Kmalu sva se pričela vzpenjati po slikovitih soteskah. Gore okrog naju so bile zasnežene in bala sva se, da je cesta ravno tako zasnežena, posebno še, ko sva opazila ob cesti snežene pluge. V zadnjem mestu pred prelazom sva zvedela, da je cesta prehodna. Po nešteti ovinkih, na kraju samih globeli, brez težav doseževa prelaz Tička, visok 2260 m. Ob spustu na drugo stran opaziva, da se svet vse bolj spreminja. Prihajala sva v nekakšen predpuščavski svet. Okrog naju so bila pusta, gola pobočja, ki so s svojo rdečkasto barvo spominjala na puščavo, vendar to še ni prava puščava. Motivi za fotografiranje se ponujajo kar sami od sebe. Prispela sva na današnji cilj, kjer sva se utaborila ob velikem jezeru.

Se nadaljuje
Janez Lapajne
Franc Mikelj

Sejem po maroško

Janez je raje fotografiral, ker se je bal, da bi ga bil frizer zvalil na svoj stol

Lokal ni s petimi zvezdicami, kljub temu pa ima odličen čaj

Iz take svinjarije nastaja dobro usnje – vonj je bil prihranjen samo za naju

Pusti se nama slikati, za podkovati pa nimava nič

Maroška stvarnost

Na otoku Krku

Vsak izlet, ki ga priredijo za člane sindikata, seznanja delavce z lepoto, bogastvom in lastnostmi krajev širom naše domovine. Izlet pa je tudi oblika sindikalne dejavnosti, kjer se ustvarjajo prijateljske, še trdnjše vezi. Tam tudi rešujemo vso problematiko v procesu proizvodnje materialnih in splošnih družbenih dobrin. S tem namenom se je komisija za rekreativno in športno dejavnost članstva sindikata, katera deluje v sestavi izvršnega odbora OO ZS v TO Rečica odločila za izlet. Tokrat so se odločili za naš otok Krk.

V soboto, 20. 9. 1980 smo se zbrali udeleženci v zgodnjih jutranjih urah. Veselo smo bili razpoloženi turisti v dveh avtobusih (last SAP Ljubljana), imeli pa smo strokovno vodstvo Generalturistovih delavcev. Podali smo se na željno pot proti Titovemu mostu.

Vodiča v avtobusih sta nas sproti seznanjala s splošnimi podatki in znamenitostmi krajev, skozi katere nas je vodila pot. Za vedro razpoloženje sta veliko prispevala tudi voznika avtobusov, pa tudi sami nismo prav nič zaostajali.

Sama pot nas je vodila skozi kraje, katere smo z zanimanjem opazovali v lepem jutru in sončnem dopoldnevu. Pot nas je vodila mimo Ljubljane, Postojne, Ilirske Bistrice, Opaticje... in že smo stali pred vhodom na TITOV MOST. Mislili smo, da ga poznamo, veliko smo že brali o njem. Videli smo ga na slikah in na televiziji. To, kar je pred nami v resnici, pa nas prevzame; ni nas sram priznati, tudi solze se lesketajo v marsikaterih očeh ob pogledu na eno izmed velikih stvaritev naših delovnih ljudi pod idejo in vodstvom tovariša TITA. Misli nanj še bolj oživijo, še bolj se zavedamo, kako prava, kako človeška je bila pot človeka, katerega ime nosi ta most, preko katerega zdaj stopamo in bodo še stopali rodovi v še lepši jutri. Ljudje od vsepovsod prihajajo na ta kraj in spoštljivo pešačijo ob straneh mostu. Tudi mi smo se podali peš, spremljala nas je misel: TITO, naj tvoj spomin ne mine. S takimi in sličnimi mislimi smo

se podali po poti naprej proti turističnemu naselju Omišalj, koder so nas sprejeli in postregli. Vreme nam je bilo še kar naprej naklonjeno, morje toplo in mirno.

Veliko se nas je odločilo za kopanje, ostali za sprehod, za seznanjanje s krajem in okolico, manjša skupina pa se je s skromno barčico podala na ponovni ogled mostu. Pogled z morja je bil še lepši. Nemo smo zrl v masivno, mojstrsko izpeljana nosilna loka, ki povezuje kopno z otokom, kakor tudi oporni stebri in sploh most kot celota. Povedati je treba tudi, da most še ni povsem dokončno urejen. Na njem izvajajo še zaključna dela. Na povratku nas je domačin tudi seznanil z izgradnjo mednarodnega terminala za nafto na otoku Krku, ki že obratuje in kemične predelovalne industrije, ki pa še ni gotova. Prav prijetno pa je popestril razpoloženje skupine na barčici obisk delfina, ki se je nedaleč stran dostojanstveno prikazal od časa do časa na površini morja; njegova velikost je po oceni poznavalca znašala okrog 3 m.

Večer smo preživeli ob prijetnih zvokih sproščene glasbe in v razigrani družbi. Za najbolj vnete pa je bilo na programu tudi nočno kopanje v morju.

Naslednji dan dopoldan smo se odpeljali na ogled po otoku vse do mesta Krk, koder je bil krajši postanek za seznanitev z znamenitostmi mesta, vmes pa smo se spomnili še svojih domačih in napisali kartice in kupili spominčke. V popoldanskih urah po še zadnjem kopanju v morju in slovesu od gostiteljev, katerim smo se nekoliko pritožili zaradi hrane, pa smo se po isti poti vračali proti domu. Bili smo razpoloženi, časa smo imeli dovolj, zato smo se še nekajkrat ustavili.

Danes, ko vsak izmed nas ponovno izvršuje svoje delovne naloge vemo, da je treba vsaj delček vsega ustvarjenega tudi v bodoče nameniti za naša takšna ali podobna srečanja. Poleg ostale dejavnosti si bomo prizadevali tudi, da bo sindikalni izlet članstva vedno pristopen vsakemu izmed nas in prepričani smo, da bo tako.

Kristan

Kako smo koristili počitniški dom in prikolicice

V mesecu juliju in avgustu so bili počitniški dom in prikolicice polno zasedene. Prijav za letošnjo sezono je bilo toliko, da smo morali lanskoletnim koristnikom počitniških prikolic odpovedati letovanje. Največji naval je še vedno za drugo polovico julija in prvi del avgusta. Le nekateri se odločajo za predsezono in za zadnje dni avgusta.

Zasedenost v prikolicah je bila od 27. 6. do 8. 9. stodontna. Od 8. 9. do 19. 9. sta bili koriščeni le še prikolicice v Poreču.

Počitniški dom v Seči je bil polno zaseden od 28. 6. do

21. 8. V predsezoni od 20. do 28. 6. je letovalo le nekaj članov kolektiva. Prav tako ni interesa za letovanje v septembru.

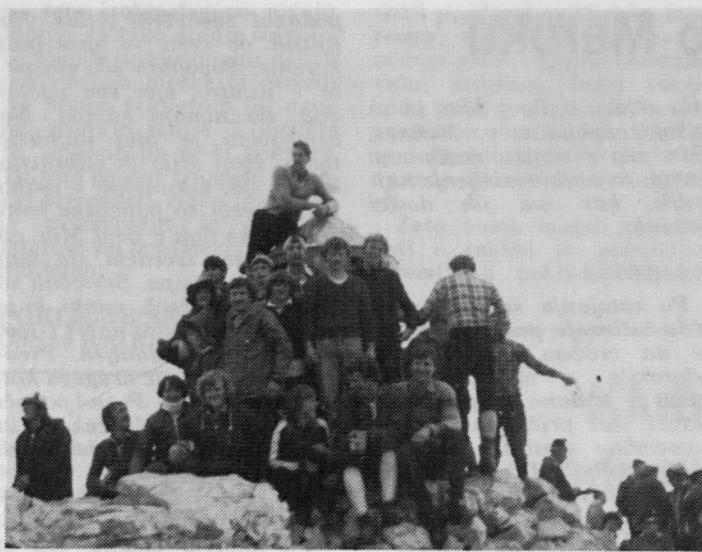
Vsako leto razporejanje povzroča velike težave, ker hoče večina letovati od 15. 7. do 15. 8. Prav tako mnogi določijo le en rok, vseh pa ni mogoče namestiti v tem času. Zato znova poudarjamo, naj za letovanje vsak navede dva termina (tudi v posezoni je prijeten dopust!), da bo delo lažje, izognili pa se bomo tudi nepotrebnemu negodovanju in prekanju.

Polona Cerkovnik

Obvestilo

Vse zaposlene vabimo na ure rekreacije, ki bodo vsak četrtek ob 19.30 uri v telovadnih prostorih osnovne šole dr. prof. Josipa Plemlja Bled.

Športni odbor

Pohod na Triglav

Na sestanku OO ZSMS Koprivnik - Gorjuše, smo predlagali pohod na Triglav. Na pohod smo odšli v petek, 29. avgusta popoldne. Zbralo se nas je 21. Z Gorjuš do Rudnega polja smo se peljali z avtomobili, tam smo se opremili z nahrbtniki ter krenili peš proti Vodnikovi koči. Marsikateremu je postalo kar kmalu vroče, zato smo se večkrat ustavili, se odpočili, popili nekaj pijače, nekateri pa tudi kaj pojedli. Okrog 18 h smo prispeli do Vodnikove kočice. Tam smo se okrepili z jedačo in pijačo ter se vpisali v planinsko knjigo. Kmalu smo nadaljevali pot proti koči Planika. Ko smo prišli skozi Bohinjska vrata, se je znočilo. Naprej smo osvetljevali pot z baterijami. Ob pol devetih smo prispeli k Planiki. Ker smo bili že pozni, nismo dobili ležišč, zato smo polegli kar po tleh in klopeh. Nekateri so kmalu pospali, drugi pa smo klepetali pozno v noč.

Naslednji dan smo zgodaj krenili proti vrhu Triglava. Nekateri je bilo strah višine, toda naše vzpodbudne besede in misel, da bodo na našem najvišjem vrhu, so premagale vse težave. Ob pol sedmih zjutraj

smo prispeli na vrh. Vreme je bilo lepo, le po dolinah so se raztezale megle. Ko smo prišli na vrh, je najprej prišel na vrsto »planinski krst«. Kdor je bil prvič na Triglavu, je dobil z vrvico tri po zadnji plati. Sledilo je žigosanje razglednic, planinskih izkaznic, fotografiranje in malica. Ko smo vse to uredili, smo začeli sestopati proti Kredarici. Sestopali smo skupaj s pevcem Andrejem Šiferjem, ki je te dni prepeval po planinskih kočah. To turnejo so snemali tudi televizijci in jo bodo predvajali v novembru. Ko smo prišli do Kredarice, se je marsikdo oddahnil, saj je bil težji del poti za nami. Veselili smo se, ker se je vse srečno izteklo. Ker smo imeli dovolj časa, smo se prepustili sončnim žarkom. Prijateljem in domačim smo poslali razglednice. Okrog dveh popoldne smo krenili v dolino. Ustavili smo se še pri Vodnikovi koči. Ko pa smo šli preko Tosca, nam je presek pot lep kozorog. V mraku smo prispeli na Rudno polje. Naš izlet smo sklenili v disko klubu v Šport hotelu ter sklenili, da se bomo še vrnili v prelep planinski svet.

Zdravko Zalokar

Pot na Triglav

Zgodaj zjutraj smo vstali vsi nahrbtnike na rame dali, na Rudno polje se podali navkreber pot nadaljevali.

Ko ura ni še pet, zastavimo pot v nočni breg. A ko se dan napravi, se nam bohinjski kot predstavi.

Prijeten jutranji hlad napravi pa v želodcu glad. Veseli, dobre volje prispeli smo na Velo polje.

Pri Vodniku smo se odpočili malo »kratkega« popili, nahrbtnike zamenjali. Proti Planiki smo krenili.

Pot do Planike se kar vleče, beseda v humorju nam teče. Planika zdi se ti velika, a se vedno bolj odmika.

V koči smo se odpočili, z malico se založili. Volje bilo je še dovolj, pobrali smo jo kar navzgor.

Ko zagledamo gor kline, nas veselje kar pomine. Dobro, da je zajla tam, saj veter pihal je močan. Oj, Triglav, čudovit si ti! Pri srcu se nam dobro zdi, fotograf je bil takoj nared napravil brž posnetkov pet.

Okolica prelepa naša, noben kraj je ne prekaša, tovarno našo kot na dlani gledali smo kot vkopani.

Do Kredarice smo se splazili, malo toplega zaužili, potreba je bila velika, ko veter ti kosti razpiha.

Nazaj k Planiki se podamo - pogledat kakšno družbo imamo. Družba vesela, kar se da to res se v gorah poda.

Ko zjutraj smo se prebudili, do Doliča se napotili, v želodcu vsem že ropota, ker vsakdo zajtrk rad ima.

Smo Hribarice prehodili prekrasen gorski svet odkrili. Zaklical bi iz vs'ga srca: »Čudovita Triglavska jezera!«

Pri Sedmerih radi bi prespali in še malo pokramljali, zasedba je bila velika, da nas zopet pot zamika.

Čez Komarčo do Savice - to bile so že kar vice in nato do Zlatoroga, ker je najbližja proga.

Ko vlak na postajo piha, mi veseli smo oddiha. Mo ti zmanjka dobre volje, brž odpravi se v gorovje!

F. K.

IZLET V POREČ

Predsedstvo mladine je na podlagi sklepa konference OO ZSMS TO Rečica organiziralo dvodnevni mladinski izlet v Lanterno. Datum smo določili na soboto in nedeljo, 20. in 21. septembra.

Naša karavana je krenila v soboto ob 5. uri izpred vratarnice TO Rečica. Do Radovljice smo se ustavljali na vseh avtobusnih postajah in pobirali udeležence našega izleta. V Radovljici smo po seznamu ugotovili, da je nekaj prijaviteljev zaspalo. Nato se je voznja z avtobusom nadaljevala preko Ljubljane. Na avtocesti smo imeli tudi krajši postanek, da smo se malo okrepčali in napolnili naše želodce.

Pot nas je vodila naprej proti Koprju, kjer smo se ustavili in izkoristili prosti čas za ogled mesta. Nekateri so to priliko izkoristili tudi za nakup suvenirjev. Nekaj pa se jih je ustavilo v bifeju v bližini obale.

Po skoraj dvournem postaneku v Koprju smo se odpeljali dalje proti našemu cilju. Vožnja je potekala dalje preko Buj, Novigrada, do turističnega naselja hotela Lanterna, kjer smo se namestili v hotelu Iris. Po kosilu smo imeli prosto zabavo. Najbolj vroči so se šli namakati - kopati v toplo morje. Drugi so se zabavali ob namiznem tenisu in podobno. Najbolj neutrudni pa smo si sposodili kolesa in se z njimi odpeljali iz Lanterne proti Poreču, kamor pa nismo prispeli zaradi zelo slabega stanja naših rekvizitov. Prispeli smo samo do naselja Červar, kjer smo se malo oddahnil, okrepčali in popravili kolesa. Odšli smo nazaj proti Lanterni, kamor smo se vrnili točno ob večerji.

Na večerji smo se tudi zmešali, da bomo večer preživeli v Internacional klubu v Poreču. Tako smo se takoj z avtobusom zapeljali proti Poreču v Internacional klub, kjer smo po oceni vseh navzočih preživeli čudovit večer ob zvokih moderne in disko glasbe. Tako smo se tudi dodobra naplesali, tako da smo imeli drugi dan utrujene mišice pa tudi nekaj ožuljenih nog je bilo.

V nedeljo smo se še težkih nog odpravili na zajtrk, tako da smo si malo opomogli po naporni noči. Nekateri so se šli tudi namakati v morje, saj niso hoteli zamuditi enkratne prilžnosti.

Približno ob 11. uri smo zapustili hotel in se odpeljali nazaj proti Piranu, kjer smo imeli kosilo. Po kosilu smo si ogledali Piran. Večina smo najeli tudi čolne in si mesto ogledali tudi z morske strani. Zapeljali so se tudi do Portoroža in do hotela Bernardina, ki je z morske strani še posebno zanimiv. Po ogledu Pirana, Portoroža in Bernardina smo se odpeljali dalje proti Koprju in naprej do naslednjega cilja - grada Socerb. Vendar nismo imeli sreče z vremenom, saj zaradi megle, soparnega vremena nismo videli prav daleč. Po ogledu gradu smo se odpravili naprej proti domu.

V večernih urah smo se vrnili domov. Kljub napornemu potovanju smo se vsi veseli in dobre volje poslovili in si zaželeli še več takih tovariških srečanj.

Felix

Turnir v malem nogometu

Na pobudo članov OOS TO »TOMAŽ GODEC« smo 7.9. 1980 organizirali turnir v malem nogometu med obrati TO. Za tekmovalce se je prijavilo 6 ekip. Tekmovanja pa so se udeležile 4 ekipe, in sicer: kovinski oddelek, oddelek žaga, vzdrževalna skupina in oddelek za pripravo proizvodnje. V lepem in sončnem dopoldnevu so se vse ekipe srčno borile za pokal, katerega je na koncu prejela ekipa kovinskega oddelka. Med nastopajočimi se je najbolj izkazal najstarejši tekmovalac turnirja HODNIK Jože, iz ekipe vzdrževalne skupine. Najboljši strelec pa je bil Zalokar Milan iz ekipe Kovinskega oddelka. Na turnirju je nastopilo okoli 40 delavcev in so vsi zatrdili, da se bomo na prihodnjem turnirju srečali v večjem številu.

REZULTATI:

OPP : Žaga 1:1 (0:1); Kov. odd. : Žaga 0:0; Kov. odd. : OPP 2:0 (0:0); Vzdrževanje : OPP, 1:2 (1:1); Kov. odd. : Vzdrževanje 2:0 (1:0); Žaga : Vzdrževanje 3:0 (0:0).

TABLICA

1. Kovinski oddelek, 5 točk; 2. Žaga, 4 točke; 3. OPP, 3 točke; 4. Vzdrževanje, 0 točk.

Franci Žitnik

Turnir v malem nogometu za prehodni pokal KOOS LIP Bled

Turnir je organizirala osnovna organizacija sindikata TO »TOMAŽ GODEC«. Vsaka osnovna organizacija sindikata je imela možnost prijaviti dve ekipi, vendar so se turnirja udeležile samo 4 ekipe, dve iz OOS TO »TOMAŽ GODEC« ena iz OOS TO REČICA in ena iz OOS TO MOJSTRANA. Ostale OOS se tekmovalnja niso udeležile. Tekmovanje je potekalo v pravem športnem razpoloženju. Prehodni pokal je osvojila prva ekipa OOS TO »TOMAŽ GODEC«. Najboljši strelec turnirja je bil Pikon Franci s štirimi zadetki. Najboljši vratar je bil Gaberšček Marjan iz ekipe TO REČICA, ker je prejel samo en gol. Najstarejši udeleženec pa je bil ODAR Jože (1926) iz druge ekipe TO »TOMAŽ GODEC«. On je s

svojo udeležbo dokazal, da mali nogomet ni samo za mladi. Po razglasitvi smo se razšli z željo, da bi bila tekmovalnja v okviru DO bolj obiskana.

REZULTATI

TO Rečica : TO »Tomaž Godec« II, 0:0; TO Mojstrana : TO Rečica 0:0; TO »Tomaž Godec« : TO »Tomaž Godec« II, 6:0 (4:0); TO »Tom. Godec« I : TO Rečica, 1:1 (0:0); TO Mojstrana : TO »Tomaž Godec« II, 2:0 (0:0); TO Mojstrana : TO »Tomaž Godec« I, 1:4 (0:3).

VRSTNI RED:

1. TO »Tomaž Godec« I, 5 točk; 2. TO Rečica, 3 točke (boljša gol razlika); 3. TO Mojstrana, 3 točke; 4. TO Tomaž Godec« II, 1 točka

Franci Žitnik

Plavanje

V petek, 29. avgusta 1980 je bilo na letnem kopališču v Radovljici občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju za leto 1980, katerega je pod pokroviteljstvom OSZS Radovljica in ZTKO Radovljica zelo dobro organiziral plavalni klub Radovljica. Tekmovanje je bilo namenjeno predvsem množični rekreaciji delavcev, zato se ga je lahko udeležil vsak povprečen plavec. Iz naše DO se je tekmovalnja udeležilo 17 moških in 3 ženske, kar je občutno premalo, da bi lahko govorili o množičnosti.

Rezultati:

50 metrov prsno – moški do 27 let

1. Mandeljc Tomaž, Elan, 0:39,45; 2. Hausman Jože, Vezanine, 0:41,17; 3. Kotnik Franc, LIP, 0:41,42; 5. Krivič Djevad, LIP, 0:43,76; 10. Legat Lovro, LIP, 0:45,34; 14. Hikel Bruno, LIP, 0:46,88; 20. Ratek Ivan, LIP, 0:51,07; 21. Stres Edi, LIP, 0:51,42; 22. Mulej Jože, LIP, 0:51,83; 26. Gaberšček Marjan, LIP, 0:53,66; 30. Beznik Toni, LIP, 1:00,92.

Startalo je 31 plavalcev.

50 metrov prsno – moški od 28 – 35 let

1. Ravnikar Viktor, Iskra Otoče, 0:40,31; 2. Jensterle Marko, Iskra Otoče, 0:40,77; 3. Kapus Miro, GG Bled, 0:41,50; 16. Kraigher Ciril, LIP, 0:48,96; 21. Puc Tomaž, LIP, 0:51,35; 22. Mašič Ivo, LIP, 0:52,71.

Startalo je 27 plavalcev

50 metrov prsno – moški od 36 – 40 let

1. Sekovanič Janez, Elan, 0:40,02; 2. Zupan Peter, Upravni organi, 0:40,68; 3. Šorl Edi, LIP, 0:42,80;

Startalo je 23 plavalcev

50 metrov prsno – moški nad 45 let

1. Lapuh Janez, Veriga, 0:47,91; 2. Zorec Peter, GG Bled, 0:50,48; 3. Hrovat Janez, Elan, 0:51,19; 8. Zupan Pavle, LIP, 0:55,96.

Startalo 11 plavalcev.

50 metrov prsno – ženske do 27 let

1. Matjašič Mojca, Iskra Otoče, 0:47,88; 2. Lavrič Ivka, Vezanine, 0:51,62; 3. Gačnik Tatjana, Iskra Otoče, 0:54,52; 5. Šifrer Ana, LIP, 0:59,92; 7. Dežman Martina, LIP, 1:03,08

Startalo je 7 tekmovalk.

50 metrov prsno – ženske od 34 do 40 let

1. Kaiser Jasna, LIP, 0:50,50; 2. Kelih Nataša, Elan, 0:59,15; 3. Praprotnik Helena, Elan, 1:00,99.

Startalo 10 plavalk.

50 metrov kravl – moški do 27 let

1. Jug Bogdan, Veriga, 0:27,09; 2. Gaberšček Ciril, Iskra Otoče, 0:28,55; 3. Mandelc Tomaž, Elan, 0:30,39; 6. Terpinc Bojan, LIP, 0:33,02; 7. Marolt Brane, LIP, 0:33,06; 12. Kotnik Franc, LIP, 0:35,00; 16. Krivič Djevad, LIP, 0:36,40; 17. Hikel Bruno, LIP, 0:36,94; 23. Horvat Anton, LIP, 0:39,32; 31. Gaberšček Marjan, LIP, 0:57,70.

Startalo je 31 plavalcev.

50 metrov – kravl moški od 28 do 35 let

1. Selan Franc, Almira, 0:30,64; 2. Hegler Jože, Vezanine, 0:31,04; 3. Mandelc Drago, Upravni organi, 0:31,17; 6. Ulčar Stojan, LIP, 0:34,57; 20. Puc Tomaž, LIP, 0:40,63.

Startalo je 28 plavalcev.

50 metrov kravl – moški od 36 do 40 let

1. Kokalj Janez, Veriga, 0:30,70; 2. Pangerc Peter, Vezanine, 0:32,92; 3. Šorl Edi, LIP, 0:34,45.

Startalo je 10 plavalcev.

50 metrov kravl – ženske (vse kategorije)

1. Bajželj Alenka, Vezanine, 0:38,24; 2. Matjašič Mojca, Iskra Otoče, 0:39,87; 3. Kaiser Jasna, LIP, 0:41,98.

Startalo je 8 plavalk.

Štabela 4 x 50 m prosto – moški

1. Veriga I. 2:02,60; 2. Iskra Otoče I. 2:04,67; 3. Elan I. 2:13,87; 4. LIP Bled I. 2:14,28; 7. LIP Bled II. 2:26,45.

Nastopilo je 12 ekip.

Ekipni vrstni red – moški

1. Veriga Lesce, 229 točk; 2. Elan Begunje, 197 točk; 3. Iskra Otoče, 166 točk; 4. LIP Bled, 91 točk.

Uvrščenih 16 ekip.

Ekipni vrstni red – ženske

1. Vezanine Bled, 119 točk; 2. Iskra Otoče, 74 točk; 3. Elan Begunje, 54 točk; 4. LIP Bled, 32 točk.

Uvrščenih 6 ekip.

Skupni vrstni red moški in ženske

1. Elan Begunje, 251 točk; 2. Veriga Lesce, 250 točk; 3. Iskra Otoče, 240 točk; 4. Vezanine Bled, 180 točk; 5. LIP Bled, 123 točk; 6. Iskra Lipnica, 96 točk.

J. M.

Upokojil se je

Tov. Jakob ROZMAN se je v naši TO zaposlil 6. 3. 1951 leta. Delati je pričel na skladišču žaganega lesa, kjer je ostal vse do prerazporeditve v obrat lesne volne. V tem obratu je delal na delih in nalogah brusarja vse do leta 1963, ko je pričel delati v obratu opažnih plošč pri narezu desk, kar je opravljal vse do svoje upokojitve. Ob delu si je pridobil kvalifikacijo in je z ozirom na dolgoletne delovne izkušnje opravljal dela in naloge, primerne svoji izobrazbi.

Bil je vesten delavec, moral pa se je zaradi slabega zdravja predčasno invalidsko upokojiti.

Je dolgoletni član ZB in aktiven član GD Stara Fužina, pri GD Bitnje pa je 5 let opravljal naloge poveljnika.

V pokoju mu želimo še veliko zadovoljnih, predvsem pa zdravih let.

Uspehi pri samoprispevku

Asfalt na cesti Gorje – Poljšica

Pred leti so se v Gorjah odločili za samoprispevek. V zadnjem času se že vidijo prvi rezultati. Predlanskim so položili že nekaj asfalta. Lani so dela mirovala, letošnje leto pa smo v Gorjah dobili precej nove asfaltne prevleke. Asfalt so položili skozi vas Podhom, delno v Spodnjih Gorjah, v Gorjah na Dolgem brdu skozi Nedeljsko ulico, v Krnici na Zabreznem in na cesti iz Gorij proti Poljšici.

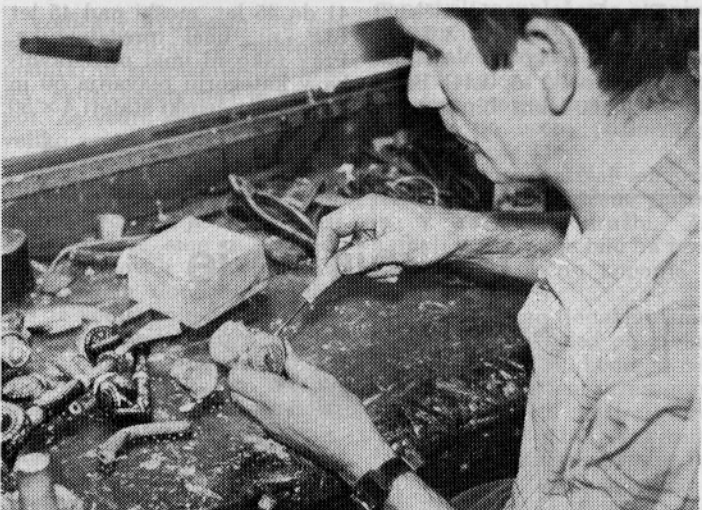
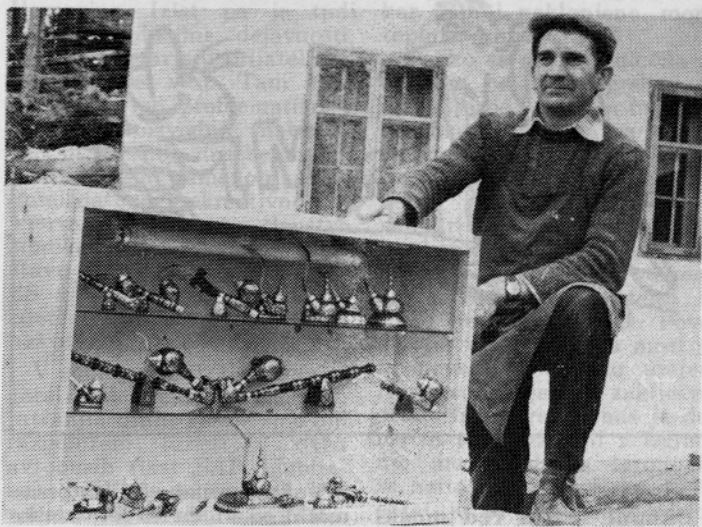
Asfaltna prevleka ni še dokončna in zaključena v nobeni vasi na območju številnih vasi v Gorjah.

Kakorkoli že, dela so se začela. V enem letu oziroma v bližnji prihodnosti bodo vsi kraji stopali povsod po asfaltnih cestah.

Jože Ambrožič

Gorjuške pipe

Gorjuše ležijo pod obronki Pokljuke in so zelo raztresena vas. Po celem svetu so poznane zaradi gorjuških fajf. Znano je, da je ta obrt stara približno toliko, kot vas Gorjuše – okrog 300 let. Ker v zimskem času ni bilo dela, so oglarji, rudarji in kmetje izdelovali gorjuške fajfe, da so preživljali sebe in družine. V prejšnjih časih je fajfe izdelovalo okrog 12 fajfarjev, danes pa nadaljujejo to staro tradicijo le še dva: Vinko Beznik – Koritarjev in Alojz Lotrič – Švebov.

Alojz Lotriča je oče naučil izdelovanja fajf. Že kot deček mu je pomagal pri tem delu. Po očetovi smrti je sam prevzel to delo. Da je dobil naziv umetnika, je preteklo okrog 12 let. V letu 1978. pa je na drugi slovenski razstavi dobil naziv mojstra.

Danes izdeluje okrog 25 vrst fajf. Najstarejša oblika je gorjuška čedra, izdeluje pa tudi čebelarke in lovske fajfe, fajfurje, jurčke, fajfe s plečem, štajerke, fajfe s turnom, fajfe v obliki lubenskega lonca, fajfe na odcejalnik in tudi po naročilu. Izdeluje jih iz hrušvega lesa, ker ne poka in nima letnic. Hrušvevino grobo obžaga, nato jo obdeluje z noži in dleti, tako da dobi zeleno obliko. Za tem izdolbe izdolbine za tobak in ustnik, napravi z dleti vdolbinice za biserno matico, vanje pa zabije po obliki vdolbinic biserno matico. Nato fajfo grobo in fino obrusi in jo okraši s srebrom. Ko je to delo opravljeno, izdela iz srebrne pločevine okovje in pokrovček in ga pritrdi na izdelek. Fajfo nato spolira in polakira. Potem izdela iz smrekove veje še ustnik; s tem pa je fajfa pripravljena za prodajo.

Eno najlepših lovskih fajf je Alojz podaril lansko leto tovarišu Titu na slovesnosti v Bohinju.

Vsako leto se udeležuje različnih razstav tako doma kot na tujem. Imel je tudi samostojno razstavo v Radovljici. Alojz upa, da bo tradicija izdelovanja fajf ostala v družini, čeprav je to delo zelo naporno. Meni tudi, da je premalo plačano. Ker pa vztraja in ljubi ta poklic, izdela skoraj vsako leto kakšno novo obliko fajfe.

Dom Ljubljana ima največ zaslug, da se gorjuška tradicija še nadaljuje, saj Alojz dela zanj.

Alojz je vesel vsakega obiska; težko ga je sicer najti, saj je njegova hiša precej oddaljena od ostalih stavb.

Zdravko Zalokar

Brezvetrje

Tišina in mir sta z mano v temnih nočeh. V nočeh brez vetra bedita kakor prijatelja. Ne morem še spat. Vesele in žalostne misli imam: gradim jih iz sončnih žarkov in sanj. Vezane so s kapljicami, dežja, večerni hlad na njih drgetá.

Tišina in mir v brezvetrju domá ne izdeta ničesar nikoli, negibna in neslišna sta z mano povsod v smehu in bóli. Sama ne vem, zakaj pišem o brezvetrju. Morda zato, ker je sonce predaleč domá in ker svetlobo prezgodaj vzame tamá. Bojim se, da se veter zbudi ... Tedaj se kakor vedno zgodi: izgubita se tišina in mir – prijatelja temnih noči ...

Vesna

Ljudska knjiga in Prešernova zbirka

Jesenski čas je, dopusti so že zdavnaj mimo. Spet si bomo vzeli več časa za branje knjig. Le-te nam bodo v razvedrilo, pomagale nam bodo tudi pri izobraževanju. Dobro vemo, da prenašanje kulture na delavca pomeni tudi njegovo vzgojo pri našem samoupravnem socialističnem procesu.

Prešernova družba iz Ljubljane izdaja vsako leto dve zbirki: Ljudska knjiga ter Redno knjižno zbirko Prešernove družbe.

Knjige so enakovredne drugim po tehnični opremljenosti, kvaliteti in so cenejše zaradi širše pomoči družbenih skupnosti (pomoč nudi ustanovitelj, republiška konferenca SZDL, družbenopolitične organizacije ter glasila delovnih organizacij). Pri ustvarjanju le-teh knjig pa je velika zasluga tudi glasil delovnih organizacij združenega dela, kjer s svojimi obvestili oziroma oglasi pripomorejo k propagandi. Tako so te knjige v obeh zbirkah tudi do petkrat cenejše kot na trgu.

Zato vam posredujemo v tem članku naslove vseh knjig, ki jih lahko takoj naročite in jih boste še letos prejeli. V prosti prodaji bodo 100 odstotkov dražje:

LJUDSKA KNJIGA: Richard Rive: **OBSEDNO STANJE**,
TESNO DOMOVANJE,

W. Somerset Maugham: **TESNO DOMOVANJE**,

Henri Sgorlon: **BOGOVI SE BODO VRNILI**,

Josef Hen: **YOKOHAMA**,
Kurt Vonnegut, ml.: **MAČJA ZIBKA**.

Naročnina vseh šestih knjig za leto 1981 je 440.– din, poravnate lahko v treh obrokih, najkasneje do konec leta 1980.

REDNA KNJIŽNA ZBIRKA:

Prešernov koledar za leto 1981,

Janez Menart: **SLOVENSKE OTROŠKE PESMI**,

Anton Ingolič: **DELOVNI DAN SESTRE MARIJE**,

Stevan Jakovljevič: **VELIKA ZMEDA**,

prof. dr. Miha Likar: **ZDRAVJE V DRUŽINI**.

Vesna

Kaj je Tito?

Kaj pomeni nam beseda

Tito?

Človek, ki skozi borbo

zmagovito

vodil neustrašne je ljudi.

In kdo bili neustrašni so

ljudje?

Dečki, fantje in žene.

Veš bili so hudi časi,

ko sovražnik je divjal po vasi.

Kaj pomeni domovina?

Naša skupna imovina,

s krjujo bila je prepojena,

tako še ni bila nobena.

Sinek še premajhen si,

da bi razumel stvari,

vendar to zapomni si,

domovina to smo mi.

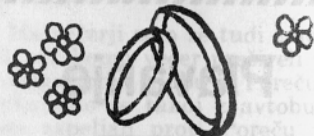
Jarko Knežević

OŠ Bled

kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESECE SEPTEMBER 1980

	delavcev	učencev v poklicnih šolah
TO Tomaž Godec		
Boh. Bistrica	468	13
TO Rečica	312	11
TO Mojstrana	57	11
TO Podnart	78	
TO trgovina	24	
DSSS	83	8 pripravnikov
	1.022	

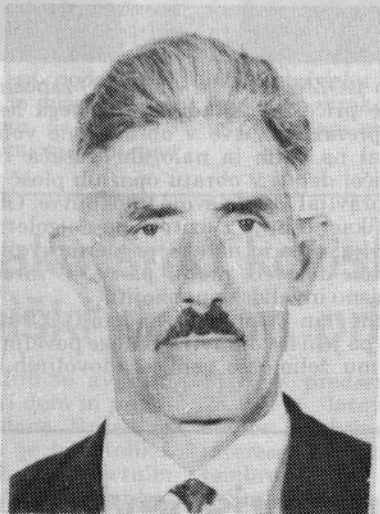
Poročili so se: Drena Mutič (TO Rečica), Anton Žnidar (TO trgovina).

Rodili so se: Zori in Martinu Štros (TO Tomaž Godec) – hči, Antonu Pekovcu (TO Tomaž Godec) – sin, Juriju Ravniku (DSSS) – sin.

Glavni in odgovorni urednik: Ivan Robič, tehnični urednik: Nada Frelih, člani: Branko Sodja, Franc Mencinger, Andrej Trojar, Branko Urh, Miro Kelbl, Anton Repe, Samka Tomažin, Ciril Kraigher in Marija Urancar.

Andreju Ažmanu v slovo

Dne 14. 9. 1980 smo se poslednjič poslovili od dobrega in zvestega sodelavca Andreja Ažmana. Njegova življenjska pot ni bila lahka. Že v mladosti in v kasnejših letih je spoznal kako trdo in neusmiljeno je življenje. Namesto veselih otroških let in brezskrbnega življenja je mnogo prezgodaj spoznal krivico tedanjega časa. Zgodaj se je posvetil lesni stroki in tej je ostal zvest vse življenje.

V najtežjih letih naše zgodovine se je odzval klicu zatiranih in se hrabro bojeval za svobodo. Trdo delo, neizprosen boj in hrepenenje po svobodi ga je kalilo v moža, zato mu nobeno delo ni bilo težko. V letih po osvoboditvi se je preselil v Zg. Lipnico, kjer je v krogu svojih najdražjih doživljal najbolj srečne dneve. Njegov delavnik je trajal od jutra do večera: doma, na polju, v gozdu.

Bogat z delovnimi izkušnjami se je zaposlil v gozdarstvu in kasneje pri našem podjetju. Vajen trdega dela je kot tesar skupaj s sodelavci vzdrževal in gradil nove objekte za razvoj lesne industrije.

Mnoge izvirne rešitve so bile rezultat njegove ustvarjalnosti. Vsako delo je opravljal sproščeno in z veseljem. Pri svojem delu je bil natančen, do sodelavcev pa tovariško uslužen. Kot človek in prijatelj je bil izredno skromen, pošten in delaven. Tudi v letih upokojitve je nadaljeval s trdim delom z željo, da bi ustvaril svoji družini lepše življenje.